

Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
Кафедра професійної освіти та технологій
сільськогосподарського виробництва

Самусь Т. В., Опанасенко В. П., Ковальчук В. І.,
Вовк Б. І., Маринченко Є. О.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ

**спеціальності 015.37 Професійна освіта
(Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської
продукції та харчові технології)**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Укладачі:

Самусь Т. В., Опанасенко В. П., Ковальчук В. І.,
Вовк Б. І., Маринченко Є. О.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
другого (магістерського) рівня
спеціальності 015.37 Професійна освіта (Аграрне виробництво,
переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)

Навчально-методичний посібник

Глухів – 2023

Друкується згідно з рішенням ученої ради Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка
(протокол № 2 від 04 жовтня 2023 р.)

Рецензенти:

Бурчак С. О. – доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Романова Г. М. – доктор педагогічних наук, професор, проректор, заступник директора з наукової роботи Державної науково-педагогічної бібліотеки ім. В. О. Сухомлинського.

Укладачі програми:

Самусь Т. В., канд. пед. наук, доцент, завідувач кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва.

Опанасенко В. П., канд. пед. наук, доцент кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва.

Ковальчук В. І., доктор. пед. наук, професор кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва.

Вовк Б. І., канд. пед. наук, доцент кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва.

Маринченко Є. О., доктор філософії, ст. викладач кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва.

НЗ1

Наскрізна програма практичної підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 015.37 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології) : навч.-метод. посіб. / укладачі : Самусь Т. В., Опанасенко В. П., Ковальчук В. І., Вовк Б. І., Маринченко Є. О. Глухів, 2023. 92 с.

У навчально-методичному посібнику представлено наскрізну програму навчальних практик здобувачів вищої освіти освітньої програми «Професійна освіта (Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства)» другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 015.37 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології). Розкрито зміст та організацію науково-педагогічних та науково-дослідницької практик. Визначено вимоги до оформлення документації до кожного виду практики. Подано методичні рекомендації щодо захисту практик.

Посібник адресовано здобувачам вищої освіти, педагогічним працівникам закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, керівникам від баз практик.

Зміст

Вступ.....	4
1. Загальні положення.....	7
2. Зміст практик.....	15
2.1. Педагогічна практика «Науково-педагогічна у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти».....	15
2.2. Педагогічна практика «Науково-дослідницька з написання магістерської роботи».....	16
2.3. Педагогічна практика «Науково-педагогічна на робочому місці викладача».....	18
3. Вимоги до баз практик.....	21
4. Підведення підсумків практик.....	22
5. Список рекомендованих джерел.....	25
Додатки.....	31

ВСТУП

Наскрізна програма практики розроблена згідно Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня, освітньо-професійної програми «Професійна освіта (Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства)» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 015 Професійна освіта (спеціалізація: 015.37 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології) Глухівського НПУ ім. О. Довженка, навчального плану підготовки магістра спеціальності 015 Професійна освіта (спеціалізація: 015.37 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)).

В умовах сьогодення компетентнісний підхід є стрижневою конструктивною ідеєю реформування системи освіти в Україні.

Рівень підготовки компетентного випускника педагогічного вишу – це головний результат його навчання, це показник якості вищої освіти.

Фахова компетентність викладача закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти становить інтегративну систему, що охоплює знання дисциплін професійної підготовки, їхні здібності, особистісні якості, готовність реалізувати ці здібності в професійній педагогічній діяльності, здатності до здійснення самостійної науково-дослідницької діяльності.

Суттєву роль у формуванні фахової компетентності в період навчання в закладах вищої освіти відіграють практики, адже систематичне самовдосконалення на основі тісного поєднання теорії з практикою – основна умова набуття професійної компетентності майбутніми освітянами.

Під час проходження практик у майбутніх викладачів закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти формується здатність до планування та проєктування організаційних форм навчання і виховання, до міжособистісного спілкування, здійснення науково-дослідної роботи; засвоюються сучасні методи, форми організації освітнього процесу; удосконалюється володіння технологіями організації освітнього процесу.

Проходження практик є обов'язковою складовою освітнього процесу і передбачено у структурі навчальних планів підготовки викладачів професійного навчання на всіх ступенях освіти. Освітній ступінь «магістр» охоплює наступні види практик: «Науково-педагогічна у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти», «Науково-дослідницька з написання магістерської роботи» та «Науково-педагогічна на робочому місці викладача».

Під час проходження науково-педагогічних практик відбувається професійна адаптація майбутніх освітян у професійно

визначених середовищах, коли вони виконують обов'язки викладача дисциплін професійно-теоретичної підготовки, класного керівника (куратора) учнівської/студентської групи закладу освіти, та проводять всі етапи експериментального дослідження.

У процесі виконання завдань науково-дослідницької практики з написання магістерської роботи студенти залучаються до організації, проведення, оформлення результатів експериментальних досліджень з тематики своїх наукових розвідок.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Наскрізна програма практики – це основний нормативний та навчально-методичний документ, що визначає концептуальні засади практичної підготовки фахівця відповідно до освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями «Бакалавр», «Магістр», «Доктор філософії», що згідно з навчальним планом регламентує послідовність, тривалість різних видів практики, визначає мету, завдання та місце кожного виду практики у структурно-логічній схемі підготовки фахівця, визначає перелік компетентностей (галузевих, базових, специфічних), що формуються наскрізною системою практик у професійній підготовці майбутнього спеціаліста.

Практика здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти проводиться на базах, що відповідають меті, завданням, змісту практики, а також забезпечують виконання освітніх програм.

Об'єктами (базами) практик є заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, з якими Глухівський НПУ ім. О. Довженка завчасно укладає договори на їх проведення за формою визначеного зразка. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період конкретного виду практики або до п'яти років.

Кожний вид практики включає в себе:

1. Підготовку наказу про проходження студентами практики (відповідальний – керівник практики від факультету).

2. Організацію настановної конференції (ознайомлення студентів із завданнями відповідної практики, термінами проходження практики, розподіл студентів-практикантів за закладами освіти й підприємствами, призначення методистів за фахом, групових керівників та консультантів відповідно до завдань робочої програми практики, звітністю студентів і критеріями оцінювання практики).

3. Контроль за відвідуванням студентами практики та виконанням відповідних завдань, що покладається на керівника практики від факультету, групового керівника, методиста за фахом.

4. Підсумкову конференцію, на якій відбувається захист звітів та оцінювання проходження практики.

Навчальним планом підготовки здобувачів освіти за освітньо-професійною програмою «Професійна освіта (Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства)» другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 015 Професійна освіта (спеціалізація: 015.37 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)) передбачені наступні види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види, назви і тривалість практики студентів за освітньо-професійною програмою «Професійна освіта (Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства)» другого (магістерського) рівня вищої освіти

№ з/п	Назва практики	Семестр	Обсяг практики	
			кредитів ЄКТС	годин
1.	Науково-педагогічна у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти	2	6	180
2.	Науково-дослідницька з написання магістерської роботи	2	3	90
3.	Науково-педагогічна на робочому місці викладача	3	4	120

1.1. Педагогічна практика «Науково-педагогічна у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти»

Метою науково-педагогічної практики у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти є формування професійних компетентностей, що визначають здатність магістранта до викладання дисциплін професійно-теоретичної підготовки кваліфікованих робітників та здійснення виховної роботи в ролі класного керівника учнівської/студентської групи.

Основними завданнями педагогічної практики визначені:

– комплексне вивчення системи освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, де здійснюється підготовка кваліфікованих робітників і фахівців сільськогосподарського виробництва;

– ознайомлення з передовим педагогічним досвідом колективу бази практики;

– формування професійно-педагогічної ерудиції, тезаурусу майбутніх викладачів професійної освіти;

– поглиблення знань змісту дисциплін з технології виробництва і переробки продуктів сільського господарства;

– набуття досвіду викладання дисциплін професійно-теоретичної підготовки кваліфікованих робітників і фахівців сільськогосподарського виробництва;

– опанування методики проведення уроків різного типу із застосуванням новітніх педагогічних технологій;

– набуття досвіду організації освітнього процесу за дистанційною формою;

– набуття досвіду організації та проведення позаурочної та позакласної виховної роботи, зокрема професійно спрямованої;

– оволодіння методами та прийомами виховної роботи в процесі виконання обов'язків класного керівника.

Бази проходження практики є: заклади професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти

Проходження науково-педагогічної практики у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти сприяє формуванню:

Загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 4. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальних (фахових, предметних) компетентностей:

СК 1. Здатність застосовувати і розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру і проблем професійної освіти.

СК 2. Здатність враховувати різноманітність студентів при плануванні і реалізації освітнього процесу в професійній освіті.

СК 3. Здатність застосовувати і створювати нові освітні інструменти і технології та інтегрувати їх в освітнє середовище професійної освіти.

СК 4. Здатність аналізувати, прогнозувати, критично осмислювати проблеми у професійній освіті, приймати ефективні рішення щодо їх розв'язання.

СК 5. Здатність розробляти і реалізовувати проекти у професійній освіті, у тому числі міждисциплінарні, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

СК 6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності.

СК 7. Навички консультування у сфері професійної освіти.

Програмних результатів навчання:

РН 1. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції сталого розвитку суспільства, освіти і методології наукового пізнання у сфері професійної освіти.

РН 2. Ефективно використовувати сучасні цифрові інструменти, інформаційні технології та ресурси у професійній, інноваційній та/або дослідницькій діяльності.

РН 3. Ефективно формувати комунікаційну стратегію, здійснювати ділову комунікацію і доносити зрозуміло і недвозначно свої думки та аргументи до фахівців та широкого загалу, вести професійну дискусію.

РН 4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення і презентації результатів професійної діяльності, досліджень та проєктів.

РН 5. Обирати оптимальну стратегію колективної діяльності, міжособистісного спілкування та взаємодії для реалізації комплексних проєктів у професійній освіті та міждисциплінарних проєктів з урахуванням етичних, правових, соціальних та економічних аспектів.

РН 6. Організувати освітній процес у сфері професійної освіти на основі людиноцентрованого підходу та сучасних досягнень педагогіки і психології, керувати пізнавальною діяльністю, здійснювати ефективне та об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

РН 7. Створювати освітнє середовище професійної освіти, що є сприятливим для здобувачів освіти і забезпечує досягнення визначених результатів навчання.

РН 8. Здійснювати у науковій та професійній літературі, базах даних, інших джерелах пошук необхідної інформації з професійної освіти і дотичних питань, систематизувати, аналізувати та оцінювати відповідну інформацію.

РН 9. Будувати і досліджувати моделі процесів у галузі професійної освіти.

РН 10. Здійснювати консультативну діяльність у сфері професійної освіти.

1.2. Педагогічна практика «Науково-дослідницька з написання магістерської роботи»

Метою науково-дослідницької практики з написання магістерської роботи є формування дослідницької та професійної компетентностей шляхом залучення магістрантів до організації, проведення, оформлення експериментальних досліджень з тем магістерських робіт.

Основними завданнями науково-дослідницької практики з написання магістерської роботи є:

- набуття досвіду проведення експериментальних досліджень;
- упровадження розроблених методик у практику;
- збір наукового матеріалу для публікацій (статті, тези);
- набуття практичних навичок підготовки, написання та публічного захисту наукового дослідження за темою магістерської роботи.

Базами проходження практики є відповідні випускові (фахові) кафедри факультетів, структурні підрозділи університету, заклади професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, сільськогосподарські підприємства.

Проходження науково-дослідницької практики з написання магістерської роботи сприяє формуванню:

Загальних компетентностей:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 4. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК 5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК 8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальних (фахових, предметних) компетентностей:

- СК 1. Здатність застосовувати і розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру і проблем професійної освіти.
- СК 2. Здатність враховувати різноманітність студентів при плануванні і реалізації освітнього процесу в професійній освіті.
- СК 3. Здатність застосовувати і створювати нові освітні інструменти і технології та інтегрувати їх в освітнє середовище професійної освіти.
- СК 4. Здатність аналізувати, прогнозувати, критично осмислювати проблеми у професійній освіті, приймати ефективні рішення щодо їх розв'язання.
- СК 5. Здатність розробляти і реалізовувати проекти у професійній освіті, у тому числі міждисциплінарні, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.
- СК 6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності.
- СК 7. Навички консультування у сфері професійної освіти.
- СК 8. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження у галузі професійної освіти.
- СК 9. Здатність забезпечувати право інтелектуальної власності на результати дослідницької/інноваційної діяльності в галузі професійної освіти.
- СК 10. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у професійній освіті.

Програмних результатів навчання:

– РН 1. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції сталого розвитку суспільства, освіти і методології наукового пізнання у сфері професійної освіти.

– РН 2. Ефективно використовувати сучасні цифрові інструменти, інформаційні технології та ресурси у професійній, інноваційній та/або дослідницькій діяльності.

– РН 3. Ефективно формувати комунікаційну стратегію, здійснювати ділову комунікацію і доносити зрозуміло і недвозначно свої думки та аргументи до фахівців та широкого загалу, вести професійну дискусію.

– РН 4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення і презентації результатів професійної діяльності, досліджень та проєктів.

– РН 5. Обирати оптимальну стратегію колективної діяльності, міжособистісного спілкування та взаємодії для реалізації комплексних проєктів у професійній освіті та міждисциплінарних проєктів з урахуванням етичних, правових, соціальних та економічних аспектів.

– РН 6. Організувати освітній процес у сфері професійної освіти на основі людиноцентрованого підходу та сучасних досягнень педагогіки і психології, керувати пізнавальною діяльністю, здійснювати ефективне та об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

– РН 7. Створювати освітнє середовище професійної освіти, що є сприятливим для здобувачів освіти і забезпечує досягнення визначених результатів навчання.

– РН 8. Здійснювати у науковій та професійній літературі, базах даних, інших джерелах пошук необхідної інформації з професійної освіти і дотичних питань, систематизувати, аналізувати та оцінювати відповідну інформацію.

– РН 9. Будувати і досліджувати моделі процесів у галузі професійної освіти.

– РН 10. Здійснювати консультативну діяльність у сфері професійної освіти.

– РН 11. Планувати та виконувати експериментальні і теоретичні дослідження в сфері професійної освіти, формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки, презентувати результати досліджень.

– РН 12. Знати і застосовувати в практичній діяльності законодавчу базу щодо захисту права інтелектуальної власності, комерціалізації результатів науково-дослідної, винахідницької та проєктної діяльності у сфері професійної освіти.

– РН 13. Розробляти і викладати спеціальні дисципліни з професійної освіти у закладах вищої освіти.

1.3. Педагогічна практика «Науково-педагогічна на робочому місці викладача»

Метою науково-педагогічної практики на робочому місці викладача закладу вищої освіти є формування в магістрантів професійної компетентності шляхом залучення їх до вивчення та аналізу системи управління освітнім процесом на рівні закладу, формування готовності до викладання дисциплін циклу професійної підготовки педагогів професійного навчання, а також здійснення виховної роботи в ролі куратора студентської групи.

Основними завданнями науково-педагогічної практики на робочому місці викладача визначені:

- ознайомлення з організацією системи управління освітнім процесом;
- комплексне вивчення та аналіз системи планування й організації навчальної, методичної та виховної роботи в закладі вищої освіти;
- ознайомлення з передовим педагогічним досвідом викладачів;
- формування професійно-педагогічної ерудиції, тезаурусу майбутнього викладача закладу вищої освіти ;
- набуття педагогічного досвіду, поглиблення знань, змісту психолого-педагогічних дисциплін, а також дисциплін з технології виробництва і переробки продуктів сільського господарства;
- опанування методики проведення різних видів занять у закладі вищої освіти;
- набуття досвіду організації та проведення виховної роботи зі студентами, зокрема професійноспрямованої;
- оволодіння методами та прийомами виховної роботи куратора студентської групи.

Базами проходження практики є заклади вищої освіти.

Проходження науково-педагогічної практики на робочому місці викладача сприяє формуванню:

Загальних компетентностей:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 4. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК 5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальних (фахових, предметних) компетентностей:

- СК 1. Здатність застосовувати і розробляти нові підходи до

вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру і проблем професійної освіти.

– СК 2. Здатність враховувати різноманітність студентів при плануванні і реалізації освітнього процесу в професійній освіті.

– СК 3. Здатність застосовувати і створювати нові освітні інструменти і технології та інтегрувати їх в освітнє середовище професійної освіти.

– СК 4. Здатність аналізувати, прогнозувати, критично осмислювати проблеми у професійній освіті, приймати ефективні рішення щодо їх розв'язання.

– СК 5. Здатність розробляти і реалізовувати проекти у професійній освіті, у тому числі міждисциплінарні, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

– СК 6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності.

– СК 7. Навички консультування у сфері професійної освіти.

Програмних результатів навчання:

– РН 1. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції сталого розвитку суспільства, освіти і методології наукового пізнання у сфері професійної освіти.

– РН 2. Ефективно використовувати сучасні цифрові інструменти, інформаційні технології та ресурси у професійній, інноваційній та/або дослідницькій діяльності.

– РН 3. Ефективно формувати комунікаційну стратегію, здійснювати ділову комунікацію і доносити зрозуміло і недвозначно свої думки та аргументи до фахівців та широкого загалу, вести професійну дискусію.

– РН 4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення і презентації результатів професійної діяльності, досліджень та проєктів.

– РН 5. Обирати оптимальну стратегію колективної діяльності, міжособистісного спілкування та взаємодії для реалізації комплексних проєктів у професійній освіті та міждисциплінарних проєктів з урахуванням етичних, правових, соціальних та економічних аспектів.

– РН 6. Організувати освітній процес у сфері професійної освіти на основі людиноцентрованого підходу та сучасних досягнень педагогіки і психології, керувати пізнавальною діяльністю, здійснювати ефективне та об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

– РН 7. Створювати освітнє середовище професійної освіти, що є сприятливим для здобувачів освіти і забезпечує досягнення визначених результатів навчання.

– РН 8. Здійснювати у науковій та професійній літературі, базах даних, інших джерелах пошук необхідної інформації з професійної освіти і

дотичних питань, систематизувати, аналізувати та оцінювати відповідну інформацію.

– РН 9. Будувати і досліджувати моделі процесів у галузі професійної освіти.

– РН 10. Здійснювати консультативну діяльність у сфері професійної освіти.

2. ЗМІСТ ПРАКТИК

2.1. Педагогічна практика «Науково-педагогічна у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти»

Об'єктом практики є освітня діяльність педагога професійного навчання у закладах П(ПТ)О, ФПО.

Предметом практики виступають закономірності, технології, методи, прийоми та засоби професійної діяльності педагогів професійного навчання в межах професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців у закладах П(ПТ)О та ФПО.

За період педпрактики студенти мають виконати такі види робіт (За умови надзвичайної ситуації всі види робіт виконуються в дистанційному форматі):

Змістовний модуль I. Навчальна робота:

– аналіз і ведення протокольних записів уроків, що проводять викладачі дисциплін професійно-теоретичної підготовки та студенти-практиканти;

– організація та проведення додаткових уроків і консультацій з обдарованими та невстигаючими учнями;

– розроблення планів-конспектів і дидактичної наочності до залікових уроків;

– проведення не менше трьох уроків на тиждень з дисциплін професійно-теоретичної підготовки;

– проведення п'яти (трьох для студентів заочної форми) залікових уроків різних типів з дисциплін професійно-теоретичної підготовки;

– допомога викладачам дисциплін професійно-теоретичної підготовки у виготовленні дидактичних матеріалів.

Змістовний модуль II. Виховна робота:

– участь в організації індивідуальної, групової та масової виховної роботи з учнями закріпленої групи;

– підготовка та проведення залікового виховного заходу з майбутніми кваліфікованими робітниками і фахівцями сільськогосподарського виробництва;

– підготовка та проведення залікового професійно орієнтованого виховного заходу;

Змістовний модуль III. Методична та науково-дослідна робота:

- аналіз плану методичної роботи закладу, планів роботи методичних (циклових) комісій, участь у їх роботі;
- вивчення педагогічного досвіду викладачів дисциплін професійно-теоретичної підготовки, майстрів виробничого навчання, класних керівників;
- робота з методичною літературою;
- аналіз власної педагогічної діяльності;
- проведення психолого-педагогічних досліджень учнівського колективу;
- виконання індивідуальних завдань педагогічної практики;
- проведення психолого-педагогічних досліджень з теми магістерської роботи;
- підготовка звітної документації про педпрактику.

По закінченні педагогічної практики в триденний термін студент-практикант повинен подати таку документацію:

груповому керівникові:

1. Індивідуальний план роботи за період педагогічної практики (додаток А. 1).
2. План-конспект виховного заходу з оцінкою методиста (додаток А. 2).
3. Звіт про роботу, проведenu за період педагогічної практики (додаток А. 3);
4. Щоденник психолого-педагогічних спостережень (складається на 1 тиждень практики) (додаток А. 4).

методистові:

1. Розгорнуті плани-конспекти п'яти/трьох залікових уроків з дисциплін професійно-теоретичної підготовки з повним методичним забезпеченням, один із яких має бути проведений з використанням інноваційних методів. Під час оцінювання результатів практики враховується середньоарифметична оцінка залікових уроків (додаток А. 5).
2. Конспект залікового професійно орієнтованого виховного заходу з наочністю (фотографії, газети, презентації тощо).
3. Аналіз уроку з дисциплін професійно-теоретичної підготовки (додаток А. 6);

консультанту з психології:

Психолого-педагогічну характеристику колективу групи учнів (особистості учня).

2.2. Педагогічна практика «Науково-дослідницька з написання магістерської роботи»

Об'єктом практики є самостійна науково-дослідна діяльність викладачів циклу професійної підготовки у закладах вищої освіти.

Предметом практики є формування дослідницької та професійної компетентностей шляхом залучення магістрантів до організації, проведення, оформлення експериментальних досліджень з теми магістерської роботи.

1. Організаційна робота:

- участь у настановчій конференції;
- консультації у керівника практики;
- проведення експериментального дослідження з теми магістерської роботи;
- участь у підсумковій конференції.

За умов надзвичайних ситуацій зазначені види робіт здійснюються в онлайн режимі.

Наступний зміст визначається місцем проходження практики у залежності від тематики дослідження.

II. Науково-дослідна робота у ЗВО, закладі професійної (професійно-технічної) освіти:

1. Ознайомитися із системою наукової роботи в закладі освіти:

- наукова тема;
- провідні наукові проблеми, над якими працює науково-педагогічний (педагогічний) колектив, окремі викладачі та студенти (на основі аналізу сайту закладу освіти, відповідного розділу плану роботи підрозділів та індивідуальних планів роботи викладачів, тощо);
- характер проблематики, що досліджують проблемні групи, творчі наукові гуртки, результати їхньої роботи.

2. Робота над темою магістерської роботи, проведення експериментального педагогічного дослідження (додаток Б).

3. Аналіз та статистична обробка отриманих експериментальних даних дослідження, формулювання відповідних висновків.

4. Написання і подання на рецензування керівнику тез (статті) за тематикою магістерського дослідження.

III. Науково-дослідна робота на сільськогосподарських підприємствах:

Перед студентами, теми магістерських робіт яких пов'язані з удосконаленням механізованих технологій вирощування та збирання сільськогосподарських культур, ставляться такі завдання:

1. Збір даних про природно-кліматичні умови та економічно-господарську діяльність господарства (загальні дані про господарство та його землекористування, ґрунтові та агрокліматичні умови, матеріально-технічну базу, посівні площі та врожайність, економічні показники виробничо-господарської діяльності за останні роки тощо).

2. Ознайомлення з передовим досвідом у галузях сільськогосподарського виробництва:

- на основі наукових публікацій вітчизняних та іноземних науковців провести аналітичний аналіз народногосподарського значення та

біологічних особливостей сільськогосподарської культури (тварини), що буде об'єктом дослідження в майбутній магістерській роботі;

– з урахуванням наукових розробок сучасних дослідників та власних досліджень запропонувати та економічно обґрунтувати для конкретного господарства нові, прогресивні, енергозберезувальні та екологічно безпечні технології, прийоми та процеси вирощування визначених тематикою магістерських робіт видів рослин чи тварин;

– виконати добір для конкретного господарства необхідного комплексу сільськогосподарських машин для комплексної механізації вирощування та збирання сільськогосподарської культури з розробленням технологічної карти її вирощування і збирання;

– розрахувати економічну ефективність запропонованих у магістерській роботі прийомів та процесів вирощування сільськогосподарської культури.

3. Розроблення методики ознайомлення з досліджуваною технологією майбутніх фахівців сільського господарства.

4. Написання і подання на рецензування керівнику тез (статті) за тематикою магістерського дослідження.

практикант повинен представити таку документацію:

керівникові:

1. Індивідуальний план роботи магістранта на період педпрактики, що складається до кінця першого тижня й затверджується керівником (додаток Б.1).

2. Тексти доповідей на наукових конференціях, тез (статей).

3. Звіт-аналіз про виконану роботу за розділами індивідуального плану (у формі презентації та пояснювальної записки до неї) (додаток Б.2).

Усі документи повинні бути надрукованими на стандартних аркушах паперу формату А4, оформлені відповідно до правил й представлені на кафедрі (додатки Б. 3, Б. 4).

2.3. Педагогічна практика «Науково-педагогічна на робочому місці викладача»

Об'єктом практики є освітня (наукова, навчальна, методична, організаційна та виховна) діяльність викладача закладу вищої освіти.

Предметом практики виступають закономірності, технології, методи, прийоми та засоби освітньої діяльності викладача в межах професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти.

Перед початком практики проводиться настановча конференція, у роботі якої беруть участь викладачі кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва.

Упродовж першого тижня практикант має скласти індивідуальний план роботи на період практики, графік проведення залікових занять і виховних заходів.

Для цього магістранти ознайомлюються з організацією освітнього процесу в закладі бази практики та закріпленій групі, спрямовують свою увагу на вивчення студентського колективу:

- проводять бесіди з викладачами закладу вищої освіти, кураторами, студентами;
- аналізують комплекси навчально-методичного забезпечення дисциплін;
- ознайомлюються з педагогічним досвідом роботи викладачів закладу;
- аналізують навчальні досягнення студентів з дисциплін професійної підготовки;
- відвідують заняття та виховні заходи в закріпленій групі.

Протягом наступних тижнів практики магістранти проводять пробні та залікові заняття, беруть участь в організації позанавчальної діяльності.

За період практики студенти мають виконати такі види робіт:

I. Організаційна робота:

- участь у настановчій конференції;
- відвідування консультацій керівника практики.

II. Вивчення управлінських засад освітнього процесу в закладі, що є місцем проходження практики:

- дослідження структури закладу вищої освіти та його статуту;
- аналіз системи планування освітнього процесу на факультеті та

кафедрі:

- плану засідань ради факультета;
- плану роботи факультету;
- плану роботи кафедри;
- розкладу занять;
- планування навчального навантаження на кафедрі;
- карток навчального навантаження викладачів;
- індивідуального плану викладача і критеріїв нормування всіх видів його діяльності;
- аналіз навчального плану (за спеціальністю):
 - графіку освітнього процесу з визначенням загального обсягу навантаження на студента по семестрах, роках і видах навчальних занять (аудиторна, індивідуальна та самостійна робота);
 - найменування дисциплін і видів навчальної роботи студентів, розподіл їх за семестрами, визначення кількості годин на лекції, практичні, лабораторні заняття, щотижневий розподіл годин за курсами і семестрами, дисципліни за вибором;
 - види та терміни практик;
 - курсові та дипломні роботи, форми підсумкового контролю;

- зміст державної атестації.
- ознайомлення з обліком роботи в умовах вищого закладу освіти:

- протоколами засідань кафедри, ради факультета (за спеціальністю);
- журналом взаємовідвідування занять викладачів кафедри;
- таблицями-відомостями навчального навантаження;
- журналом академгрупи.

III. Навчальна робота:

- відвідування, аналіз і ведення протокольних записів занять, що їх проводять викладачі та студенти-практиканти, участь у їх обговоренні;
- розроблення планів-конспектів та дидактичної наочності до залікових занять;
- проведення не менше двох занять на тиждень;
- проведення п'яти (трьох студентами заочної форми) залікових занять різного виду;
- допомога викладачам у розробленні та виготовленні дидактичних матеріалів.

IV. Виховна робота:

- участь у організації виховної роботи зі студентами;
- підготовка і проведення залікового позанавчального виховного заходу зі студентами на рівні факультету;
- підготовка і проведення залікового професійно орієнтованого виховного позакласного заходу.

V. Методична та науково-дослідна робота:

- вивчення педагогічного досвіду викладачів;
- робота з методичною літературою;
- аналіз власної педагогічної діяльності та ведення психолого-педагогічного щоденника;
- виконання індивідуальних завдань педагогічної практики;
- проведення психолого-педагогічних досліджень з теми магістерської роботи;
- підготовка звітної документації про підпрактику.

Завершальним етапом педагогічної практики є її захист. Під час захисту студент має виступити з коротким аналізом щодо виконання всіх видів роботи практики, продемонструвати презентацію.

По закінченні практики в триденний термін студент-практикант повинен представити таку документацію:

груповому керівникові:

1. Індивідуальний план роботи за період педагогічної практики (додаток В. 1).
2. Щоденник психолого-педагогічних спостережень (додаток В. 2).

3. План-конспект виховного заходу з оцінкою за проведення та підписом групового керівника (додаток В. 3).
4. Характеристика-звіт щодо системи управління закладами вищої освіти.
5. Звіт про роботу, проведenu за період практики (додаток В. 4).
методистові:
 1. Розгорнуті плани-конспекти п'яти/трьох залікових занять з повним методичним забезпеченням. Під час оцінювання результатів практики враховується середньоарифметична оцінка залікових занять. (додаток В. 5)
 2. Конспект залікового професійно-орієнтованого виховного позакласного заходу.
 3. Аналіз відвіданого заняття.

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК

Практика здобувачів освіти спеціальності 015 Професійна освіта (спеціалізація: 015.37 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)) проводиться на базах, що відповідають меті, завданням, змісту практики, а також забезпечують виконання освітніх програм. Базами для проходження навчальних практик є: заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, що мають необхідну навчально-матеріальну і методичну базу та кваліфіковані педагогічні кадри.

Бази практик повинні відповідати таким вимогам:

- наявність у них структур, що відповідають спеціальності, за якою відбувається підготовка фахівців;
- здатність працівників баз практики здійснювати кваліфіковане керівництво практикою здобувачів освіти;
- можливість надавати здобувачам освіти робочі місця на час практики;
 - надавати здобувачам освіти право користуватися бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики;
 - можливість працевлаштування випускників університету;
 - спроможність баз практики забезпечити інформаційно-комунікаційне середовище;
 - здатність забезпечувати належні умови для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства.

Здобувачі освіти, які навчаються за дуальною формою здобуття освіти поєднують навчання в університеті з навчанням на робочих місцях за

спеціальністю, яку здобувають, виконують завдання практики за місцем роботи.

4. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК

Після закінчення педагогічної практики студент-практикант повинен у триденний термін подати на відповідні кафедри звітну документацію, передбачену програмою практики. Підсумки педагогічної практики підбивають у 3 етапи:

Базою практики:

- дається загальна оцінка практики здобувачів освіти, визначаються кращі практиканти, висловлюються пропозиції щодо оптимізації практики, оцінюється робота кожного студента-практиканта;

- підсумовується робота фахівців, що брали участь в організації та проведенні практики, висловлюються побажання щодо спільної роботи з організації та проведення практики в майбутньому.

Усі документи мають бути надруковані на стандартних аркушах паперу формату А4 й представлені на кафедрі груповому керівнику в окремії теці з оформленою титульною сторінкою, з дотримання вимог до оформлення ділової документації не пізніше трьох днів після закінчення практики. В умовах надзвичайної ситуації чи воєнного стану, під час організації освітнього процесу в закладах освіти за дистанційною формою, документація повинна бути подана в електронному вигляді на електронну пошту кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва (kafedra_po@ukr.net).

Електронний лист з документами повинні бути підписані за схемою: груповому керівнику – GK_група_ППП студента; методисту – Met_група_ППП студента; консультанту з психології – PPX_група_ППП студента.

Приклад: груповому керівнику – GK_23Пр(М)_Якименко О.М.; Met_23Пр(М)_Якименко О.М.; консультанту з психології – PPX_23Пр(М)_Якименко О.М.

Предметний захист відбувається за участю методистів фахової кафедри та консультантів. Перевіряють та оцінюють звітну документацію викладачі, призначені методистами практики наказом ректора по університету.

Завершальним етапом педагогічної практики є підсумкова науково-методична конференція. Підсумкова науково-методична конференція проводиться з метою аналізу і узагальнення результатів практики. Керують нею завідувач практики та факультетський керівник з практик. Конференція проводиться наступного тижня після підведення підсумків на фаховій кафедрі методистами. У конференції беруть участь усі студенти-практиканти, групові керівники, методисти, консультанти із психології,

представники закладів освіти, на базі яких була організована практика. На конференцію можуть бути запрошені здобувачі освіти, які в наступному році будуть проходити таку ж практику.

Під час захисту студент має виступити з короткою доповіддю щодо виконання всіх видів робіт, передбачених програмою практики, продемонструвати презентацію. В умовах надзвичайних ситуацій чи воєнного стану захист практики здійснюється у форматі відеоконференції з використанням відповідного програмного забезпечення.

Результат заліку з практики має бути внесено до заліково-екзаменаційної відомості та індивідуального плану здобувача освіти груповим керівником у день підсумкової конференції і враховано стипендіальною комісією під час визначення розміру стипендії разом з його оцінками підсумкового контролю.

Здобувачу освіти, який не виконав програму практики без поважних причин, може бути надане право на проходження практики повторно за виконання умов, визначених університетом. Студент, який повторно отримує негативну оцінку за практику та оцінки «задовільно» з трьох видів практики, відраховується з університету.

Система оцінювання результатів практики є складовою програми практики, що доводиться до відома здобувачів вищої освіти перед початком проходження практики.

Підсумкова оцінка з педагогічної практики визначається на підставі середньозваженого бала, де до уваги береться ваговий коефіцієнт та показник середньоарифметичної оцінки всіх основних видів робіт, які виконує здобувач освіти на практиці (див. табл. 2).

Таблиця 2

Складники рівня навчальних досягнень студентів за видами практик

№ з/п	Вид робіт	Ваговий індекс
Педагогічна практика «Науково-педагогічна у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти»		
1	Аналіз плану-конспекту уроку професійно-теоретичної підготовки. Розроблення планів-конспектів уроків з дидактичним забезпечення. Проведення уроку (в умовах надзвичайних ситуацій - у дистанційному форматі з використанням цифрових технологій).	0,4
2	Розроблення плану-конспекту виховного заходу. Проведення виховного заходу (в умовах надзвичайних ситуацій - у дистанційному форматі з використанням цифрових технологій).	0,2
3	Розроблення плану-конспекту професійно орієнтованого виховного заходу. Проведення професійно орієнтованого виховного заходу (в умовах надзвичайних ситуацій - у	0,1

	дистанційному форматі з використанням цифрових технологій).	
4	Написання психолого-педагогічної характеристики колективу учнівської групи (особистості учня).	0,1
5	Оформлення документації. Захист практики. Презентація до захисту.	0,2
	Разом	1,0
Педагогічна практика «Науково-дослідницька з написання магістерської роботи»		
1.	Вивчення організації науково-дослідної роботи в закладах професійної (професійно-технічної) освіти чи ЗВО або природно-кліматичних умов та економічно-господарської діяльності сільськогосподарського підприємства.	0,2
2.	Виконання індивідуальних завдань. Проведення дослідницької роботи з теми магістерського дослідження.	0,4
3.	Виступ на конференціях, тези (стаття) з теми магістерського дослідження.	0,2
4.	Оформлення документації. Презентація до захисту.	0,1
5.	Захист практики.	0,1
	Разом	1,0
Педагогічна практика «Науково-педагогічна на робочому місці викладача»		
1	Характеристика-звіт системи управління закладами вищої освіти.	0,15
2	Аналіз відвіданого заняття. Розроблення планів-конспектів занять та їх дидактичного забезпечення. Проведення занять.	0,4
3	Розроблення плану-конспекту та проведення виховного заходу.	0,2
4	Розроблення плану-конспекту та проведення виховного заходу професійного спрямування.	0,1
5	Якість оформлення документації, наявність фото-, відеоматеріалів, пропозицій щодо покращення умов проходження практики, активна участь у настановчій та підсумковій конференціях, підготовлена презентація та звіт про роботу студентів під час практики.	0,15
	Разом	1,0

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аксьонов І. В. Практикум по землеробству. Запоріжжя, 2001. 44 с.
2. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи: навч.-метод. посібник для студ. вищих навч. закладів. Київ, 2008. 272 с.
3. Vasył Kovalchuk, Inna Marynchenko, Andii Sherudylo, Bohdan Vovk, Tetiana Samus, Valerii Soroka. Implementation of the learning model based on the results of future vocational teachers' professional training. AD ALTA-Journal of Interdisciplinary Research. Vol. 11, Issue 2, Special Issue XXI. 2021. pp. 214 – 219.
4. Vasył Kovalchuk, Ivan Prylepa, Oleksandra Chubrei, Inna Marynchenko, Vitalii Opanasenko, Yevhenii Marynchenko. (2022). Development of Emotional Intelligence of Future Teachers of Professional Training. International Journal of Early Childhood Special Education (INT-JECSE), 14(1): 39-51.
5. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : метод. посіб. для студентів магістратури. Київ, 2003. 316 с.
6. Vitalii Opanasenko, Tetiana Samus. Model of formation of research competence of teachers of professional education in the process of their professional training. Innovative approaches to ensuring the quality of education, scientific research and technological processes : Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology / Edited by Magdalena Gawron-Łapuszek, Yana Suchukova. Katowice: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach, 2021, 1238 с.
7. Вовк Б. І., Опанасенко В. П. Інформаційно-комунікаційні технології в організації самостійної роботи майбутніх викладачів практичного навчання ПТНЗ як умова формування самоосвітньої компетентності. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія»*. Мукачево, 2017. № 1 (5). С. 72–76.
8. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Підручник. Київ, 2012. 352 с.
9. Єфіменко М. Г., Багров В. А., Лузан С. О. Наскрізна програма професійно-практичної підготовки: методичні вказівки для студентів спеціальності: 7.0101410 Професійне навчання. Технологія й обладнання зварювального виробництва. Харків, 2003. 52 с.
10. Закон України «Про фахову передвищу освіту». 06.06.2019 р. № 2745-VIII. Дата оновлення: 23.02.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>. (дата звернення 04.06.2023).
11. Ігнатенко Г. В., Ігнатенко О. В. Професійна педагогіка: навчальний посібник. Київ, 2013. 352 с.

12. Ігнатенко Г. В., Ігнатенко С. В., Логінов М. І., Росновський М. Г., Опанасенко В. П., Самусь Т. В., Вовк Б. І., Єрмоленко Є. І., Маринченко Є. О. Методичні рекомендації до проходження практик. Суми, 2018. 144 с.
13. Ігнатенко Г. В., Ігнатенко С. В., Ігнатенко О. В., Єрмоленко Є. І. Загальні засади методики професійного навчання. Глухів, 2016. 76 с.
14. Ігнатенко Г. В., Маринченко Є. О. Інноваційні технології у підготовці майбутніх педагогів професійного навчання сільськогосподарського профілю: навч.-метод. посіб. Суми: Видавець Вінніченко М. Д., 2021. 172 с.
15. Ігнатенко Г. В., Опанасенко В. П., Самусь Т. В. Генераторні установки. Урок із предмета «Трактори». Профтехосвіта. 2019. № 1(121). С. 52 – 59.
16. Ігнатенко Г. В., Опанасенко В. П., Самусь Т. В. Формування методичної компетентності педагогів професійного навчання в процесі педагогічних практик. Суми, 2017, 112 с.
17. Ігнатенко Г. В., Самусь Т. В. Кривошипно-шатунний механізм. Урок із предмета «Спеціальна технологія». *Профтехосвіта*. 2019. № 8(128). С. 44 – 55.
18. Ihnatenko H., Samus T., Ihnatenko O., Opanasenko V., Vovk, B. (2022). Forming intending teachers' health preserving competence in the educational environment of higher educational institution. *ScienceRise: Pedagogical Education*, 2 (47), 27 – 34.
19. Інноваційна модель організації навчального процесу в інститутах післядипломної педагогічної освіти : науково-методичний посібник / за наук. ред. Л.М. Ващенко. Київ, 2012. 140 с.
20. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: навч. посібник. Київ, 2005. 343 с.
21. Коваленко О. Е., Брюханова Н. О., Гирич З. І., Кулешова В. В., Прохорова О. О. Дидактичні основи професійної освіти : навч. посіб. для вищ. навч. закл. Харків, 2008. 144 с.
22. Ковальчук В.І., Сергеева Л. М. та ін. Як стати майстерним педагогом : навчально-методичний посібник. Київ, 2007. 184 с.
23. Ковальчук В.І., Сорока В.В. Застосування інноваційних цифрових технологій у підготовці педагогів для сфери професійної освіти. Інноваційні освітні технології: світовий і вітчизняний досвід використання в системі неперервної освіти: монографія / відповідальні редактори Барановська Л.В. (Київ, Україна), Морська Л.І. (Жешув, Республіка Польща). Біла Церква : ТОВ«Білоцерківдрук». 2022. 238-249 с.
24. Ковальчук В. І. Інноваційні підходи до організації навчального процесу Київ, 2011. 128 с.
25. Ковальчук В. І. Ефективний урок: технології, структура, аналіз. Київ, 2011. 120 с.
26. Ковальчук В.І. Методика викладання у вищих навчальних закладах: практикум. Київ: Міленіум, 2017. 428 с.

27. Ковальчук В. І. Методичні рекомендації щодо застосування ігрових технологій в процесі викладання дисциплін соціально-гуманітарного циклу. Київ: Видавничо-редакційний відділ НУБіП України, 2017. 56 с.

28. Ковальчук В. І. Методичні рекомендації для проведення педагогічної практики з дисципліни «Методика викладання у вищій школі» для підготовки фахівців ОС «Магістр» галузі знань 0401 «Природничі науки» зі спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища». Київ: ТОВ «Гліф Медіа», 2017. 49 с.

29. Ковальчук В. І. Педагогічна майстерність викладача – основа його компетентності. *Профтехосвіта*. 2011. №6. С. 22 – 32.

30. Лихочвор В. В., Петриченко В. Ф., Івашук П. В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур. Львів, 2010. 797 с.

31. Лівінський О. М., Курок О. І., Гридякін В. М., Зінченко В. П. Методологія і методи наукових досліджень: навч. посіб. Глухів, 2012. 174 с.

32. Лівінський О. М. Курок О. І., Коваленко В. М., Апьонкін Ю. В., Гридякін В. О., Ігнатенко С. В., Опанасенко В. П. Сільськогосподарські машини. Київ: Українська академія наук, 2016. 388с.

33. Лівінський О.М., Ігнатенко С.В., Курок В.П., Коваленко В.М., Гридякін В.О. Трактори та автомобілі: Підручник. Київ: Українська академія наук, ТОВ «МП Леся», 2015. 460 с. Лозова В. І. Лекції з педагогіки вищої школи: навчальний посібник. Вид. 2. Харків, 2010. 480 с.

34. Маринченко Є. О., Ситніков О. М., Кучер О. А. Оновлення змісту ОК підготовки майбутніх педагогів професійного навчання сільськогосподарського профілю з урахуванням інноваційних процесів у сільськогосподарському виробництві. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)* : журнал. 2022. № 12(17) 2022. С. 499.

35. Маринченко Є. О., Толмачов В. С. Залучення здобувачів вищої освіти до проєктно-дослідницької діяльності у ЗВО. *Науковий журнал «Інноваційна педагогіка»*. ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій». 2022. № 52. 2022. С. 208.

36. Маринченко Є. О. Федорченко М. С. Формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві під час технологічної практики. *Науковий журнал «Інноваційна педагогіка»*. ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій». 2023. № 56 2023.

37. Методичні рекомендації до виконання магістерської роботи / Укладачі: Ковальчук В. І., Самусь Т. В., Ігнатенко Г. В., Вовк Б. І., Опанасенко В. П., Маринченко Є. О. Глухів, 2023. 57 с.

38. Методика професійного навчання : навч. посібник для вищих навч. закладів інж.-пед. спец. для традиційної та дистанційної форм навчання. Ч. 1 : Дидактичне проєктування / О. Е. Коваленко, Н. О. Брюханова, Н. В. Корольова, Є. В. Шматков; Укр. інж.-пед. акад. 2-ге вид.,

перероб. та доп. Харків, 2010. 264 с.

39. Навчально-методична література з дисциплін професійно-теоретичної підготовки кваліфікованих робітників.

40. Ничкало Н. Г., Зайчук В. О., Розенберг Н. М. та ін. Педагогічна книга майстра виробничого навчання : навч.-метод. посібник. Київ, 1994. 208 с.

41. Омеляненко В. Л., Кузьмінський А. І. Теорія і методика виховання: навчальний посібник. Київ, 2008. 415 с.

42. Опанасенко В. П., Самусь Т. В. Міждисциплінарний підхід як основа компетентнісного підходу в закладах вищої освіти. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)* : журнал. 2023. № 9(27) 2023. С. 337 – 347.

43. Опанасенко В. П., Самусь Т. В. Реалізація проектної технології під час вивчення педагогами професійного навчання технічних дисциплін циклу професійної підготовки. *Наукові інновації та передові технології (Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)* : журнал. 2022. № 9(11) 2022. С. 167 – 178.

44. Опанасенко В. П. Реалізація проблемного підходу під час організації технологічної практики майбутніх педагогів професійного навчання. Лідерство – фундаментальний інструмент комунікації: європейський діалог. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (14-18 вересня 2018 року). Глухів, 2018. С.37 – 39.

45. Опанасенко В. 3D-моделі як сучасні дидактичні засоби навчання. Профтехосвіта. №8(128), 2019. С.15-23.

46. Освітні технології: Навчально-методичний посібник / О.М.Пехота, А.З.Кіктенко, О.М.Любарська та ін. За ред. О.М.Пехоти. Київ, 2003. 256 с.

47. Пашукова Г. І., Допіра А. І., Д'яконов Г. В. Практикум із загальної психології. Київ, 2000. 203 с.

48. Підготовка майбутніх педагогів професійного навчання на засадах компетентнісного підходу : кол. монографія / за наук. ред. В. І. Ковальчука. Глухів: Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2020. 194 с.

49. Пістун І. П., Березовецький А. П., Березовецький С. А. Охорона праці в галузі сільського господарства: навч. посібник. Суми, 2009. 368 с.

50. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А.Зюзюн, Л. В.Крамущенко, І. Ф.Кривонос та ін.; за ред. І. А.Зюзюна. 3-те вид., допов. і переробл. Київ, 2008. 376 с.

51. Положення про організацію освітнього процесу в Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка. Глухів, 2015. 37 с.

52. Положення про організацію, проведення практичної підготовки здобувачів освіти у Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка URL:

http://gnpu.edu.ua/images/dokumenty/Pologennya_pro_organizaciu_proved_prak_pidg.pdf. (дата затвердження: 30.08.2023 р.).

53. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (затверджено наказом Міністерства освіти України від 8.04.93 № 93 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти від 20.12.94 № 351). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93> (дата звернення: 29.04.2023).

54. Професійна освіта: Словник: Навчальний посібник для учнів і педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів./ Уклад. С.У. Гончаренко та інш. За ред. Н. Г. Нічкало. Київ, 2000. 380 с.

55. Танчик С.П., Дмитришак М.Я. Мокрієнко В.А., Дудченко В.М. Технології сільськогосподарської продукції. Книга 1. Технології виробництва продукції рослинництва. Підручник. Київ, Видавничий дім “Слово”, 2012 . 704 с.

56. Ушкаренко В.О., Вожегова Р.А., Голобородько С.П., Коковіхін С.В. Методика польового досліду: навчальний посібник. Херсон, 2014. 448 с.

57. Самусь Т. В. Соціально-економічні аспекти здоров'язбережувального навчання. Педагогіка та психологія : зб. наук. праць / за ред. акад. І. Ф. Прокопенка, проф. С. Т. Золотухіної. Харків, 2015. Вип. 49. С. 115 – 128.

58. Самусь Т. В. Теоретико-методичні засади формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів професійного навчання у процесі професійної підготовки. Сучасні здоров'язбережувальні технології: монографія / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. Харків, 2018. С. 283 – 288.

59. Самусь Т. В. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх інженерів-педагогів : методичні рекомендації. Глухів, 2015. 62 с.

60. Самусь Т. В., Авраменко Є. В. Особливості організації освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання. Підготовка майстра виробничого навчання, викладача професійного навчання до впровадження в освітній процес інноваційних технологій: Матеріали V Всеукраїнського науково-методичного семінару, м Глухів, 05 листопада 2021 р. Глухів, 2021. С. 113 – 115.

61. Самусь Т. В., Бойко Л. К. Роль виробничої практики у формуванні професійної та особистісної компетентності майбутніх фахівців технічного профілю. Сучасна педагогіка та психологія: методологія, теорія і практика: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 3–4 грудня 2021 року. м.Київ, 2021. С.61 – 65.

62. Теслюк В.М., Лузан П.Г., Шовкун Л.М. Основи педагогічної майстерності : навчальний посібник. Київ, 2010. 244 с.

63. Шматков Є. В., Коваленко О. Е. Методика професійно-

практичного навчання: навчальний посібник для студентів інженерно-педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів II-IV рівней акредитації. Харків, 2002. 214 с.

64. Янцур М. С. Практикум з теорії і методики трудового і професійного навчання: навч. посібник. Рівне, 2000. 161 с.

65. Ярошевська В. М., Чабан В. Й. Охорона праці в галузі: навч. посібник. Київ, 2004. 288 с.

66. Yevhenii Marynchenko, Tetiana Serha, Tetyana Chumak, Anna Makogin, Vasyi Salabai. (2023). Psychological aspects of the landscape of modern organizational and pedagogical conditions of training of specialists through the integration of education, science and production in Ukraine. AD ALTA-Journal of Interdisciplinary Research. 2023. Vol.13. Issue 1, Special Issue XXXIV. Pp. 207–216.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про вищу освіту»: чинне законодавство станом на 28 травня 2023 року: Офіц. текст. Київ: Алерта, 2014. № 37–38. 2004 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 12.06.2023).

2. Закон України «Про освіту»: Закон № 38-39, ст. 380 від 28.05.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 12.06.2023).

3. Капінус О. Л. Використання комп'ютерних програм для вивчення англійської мови у внз URL <http://www.ime.edu-ua.net/em3/emg.html>. (дата звернення 16.11. 2023).

4. Кисіль О. В. Використання інноваційних методик навчання. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/20409/ (дата звернення 16.04. 2023).

5. Класифікації тестів URL: <http://um.co.ua/12/12-9/12-9821.html> (дата звернення 16.04. 2023).

6. Наказ МОН Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyirozvitku-pedagogichnoyi-osviti> (дата звернення 16.04. 2023).

7. Педагогічна майстерність слайд шоу. [електронний ресурс]. URL: <http://www.slideshare.net/TheShkola21/ss-18002988> (дата звернення 16.04. 2023).

ДОДАТКИ

Додаток А

Перелік електронних сервісів для організації дистанційного навчання

Moodle - потужна система, за допомогою якої можна створити повноцінне навчальне середовище онлайн-формату. Працювати з нею можуть викладачі, адміністратори та учні. Корисна і під час організації дистанційного навчання. Доступ безкоштовний;

Google Клас (GoogleClassroom) - безкоштовний сервіс, який прискорює обмін інформацією між учасниками освітнього процесу. Ця система об'єднала найпопулярніші можливості Google: пошту, документи, сховище даних, календар;

Google Презентації (GooglePresentations) - додаток, який дозволяє працювати з файлами на пристроях з операційною системою Android. У такий спосіб можна створювати та редагувати презентації, відкривати до них доступ іншим користувачам, додавати коментарі та відповідати на них, додавати слайди, змінювати їх розташування, форматовувати текст. Частково з додатком можна працювати без підключення до мережі Інтернет;

iLearn - це безкоштовна гейміфікована платформа з навчальними онлайн- курсами, тестами та вебінарами;

Kahoot! - сервіс, який дозволяє генерувати тести і проходити їх в ігровій формі. На заняттях може стати інструментом для перевірки знань. Використовувати можна прямо у браузері;

Edmodo - освітній сайт, що побудований як усічена соціальна мережа за типом Facebook. Дозволяє оперативно спілкуватися викладачам та здобувачам освіти; **LearningApps.org** - сервіс, який дозволяє створювати інтерактивні вправи;

Stepik - безкоштовна освітня платформа та конструктор відкритих онлайн- курсів та уроків;

OnlineTestPad - онлайн конструктор тестів, опитувань, кросвордів.

Месенджери **Skype, Viber, WhatsApp, Zoom** - для організації спілкування учасників освітнього процесу в режимі реального часу;

Linoit - віртуальна дошка (полотно), на якій можна закріплювати спеціальні стікери з інформаційними замітками, зображеннями, відео та документами); **Padlet** - універсальна онлайн-дошка (онлайн-стіна), яку легко застосовувати в освітньому процесі);

Trello - онлайн-програма, що допоможе організувати продуктивну командну роботу учнів. Наприклад, створення проекту чи підготовка до предметного турніру);

Plickers - додаток, який дозволяє організувати тестування за допомогою карток із QR-кодом та швидко отримати результати.

ZOOM - сервіс для проведення відеоконференцій.

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ З ПЕДАГОГІЧНОЇ
ПРАКТИКИ В ПРОФЕСІЙНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ НА
РОБОЧОМУ МІСЦІ ВИКЛАДАЧА**

Додаток А. 1

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ РОБОТИ
СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА**

1 сторінка

Міністерство освіти і науки України
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

«Затверджую» :
Груповий керівник _____

Індивідуальний план роботи

студента – практиканта

групи 6М Пр(М), курсу І факультету технологічної і професійної освіти
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка

Ковальчука Олександра Анатолійовича,

який проходив педагогічну практику

у групі 2СВ, професія «Слюсар 2 розряду; водій автотранспортних засобів
категорії "С"»

ДПТНЗ «Путивльський професійний ліцей»

з 29.01.2023 до 11.03.2023 р.

Глухів – 2023

Продовження додатку А. 1

2 сторінка

Дата, день тижня	Навчальна та методична робота	Відмітка про виконання	Виховна робота	Відмітка про виконання	Робота над ППХ	Відмітка про виконання
29.01.2023 р. Понеділок	Прибуття на місце практики. Ознайомлення із закладом освіти, його адміністрацією та педагогічним колективом. Вивчення розкладу уроків закріпленої групи.	Виконано	Знайомство з групою, класним керівником.	Виконано	Загальне психолого-педагогічне вивчення групи. Отримання першого уявлення про взаємовідносини в колективі групи.	Виконано
30.01.2023 р. Вівторок	Відвідування уроків зі спецпредметів. Визначення тем залікових уроків та аналіз каталогу літературних джерел.	Виконано	Знайомство з учнівським колективом. Визначення інтересів та захоплень учнів групи.	Виконано	Загальне психолого-педагогічне вивчення колективу групи. Бесіда з класним керівником.	Виконано
31.01.2023 р. Середа	Визначення місця теми уроку «Тверде і газоподібне паливо» у навчальній робочій програмі дисципліни «Паливно-мастильні матеріали», добір теоретичних відомостей.	Виконано	Робота з навчально-методичною літературою. Аналіз плану виховної роботи групи та визначення тематики залікових виховних заходів.	Виконано	Проведення емпіричного дослідження щодо взаємовідносин між учнями в групі.	Виконано

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША ПЛАНУ-
КОНСПЕКТУ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ**

План – конспект виховного заходу
«Брейн-ринг з правил дорожнього руху»,
розробленого
студентом 6М-ПрМ групи 2 курсу
факультету технологічної і професійної освіти
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
Ковальчуком Олександром Анатолійовичем

Груповий керівник _____ Г.В. Ігнатенко

СТРУКТУРА ПЛАНУ-КОНСПЕКТУ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

1. Титульний аркуш, відмітки про отримані консультації та затвердження конспекту.

2. Мета (навчально-розвивальна, розвивальна, виховна, пізнавальна тощо), завдання виховного заходу, форма проведення, структура, обладнання, місце проведення.

3. Зміст заходу (сценарій з детальним описом дій кожного учасника, посиланням на авторів за умови використання віршів тощо, вказівками щодо музичного оформлення та зміни декорацій на певний етапах виховного заходу).

4 Список літератури, використаної під час підготовки до виховного заходу.

5 Додатки (фото-, відеоматеріал, роздатковий матеріал, наочність тощо).

6 Перелік електронних сервісів використаних для організації виховного заходу.

Додаток А. 3

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ ПРО РОБОТУ

Звіт про роботу

Ковальчука Олександра Анатолійовича,
студента-практиканта
групи 6М Пр(М), 1 курсу, факультету технологічної і професійної освіти
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка,
який проходив педагогічну практику
у групі 2СВ, професія «Слюсар 2 розряду; водій автотранспортних засобів
категорії "С"»
ДПТНЗ «Путивльський професійний ліцей»
з 29.01.2023 до 11.03.2023 р.

Продовження додатка А.3

Я проходив педагогічну практику в ДПТНЗ «Путивльський професійний ліцей». Її проходження було забезпечено адміністрацією ліцею на належному рівні. Навчальні кабінети, майстерні достатньо забезпечені необхідною дидактичною наочністю.

Закріплений я був за 2СВ групою, класний керівник - Ключова Наталя Григорівна. Оскільки практика в нас була в професійних навчальних закладах на робочому місці викладача, то ми здебільшого співпрацювали з викладачем спецпредметів Нікітченком Володимиром Миколайовичем. З перших днів практики мене вразили порядок, що панував в учнівському колективі, та дружні стосунки між викладачами та майстрами виробничого навчання. Володимир Миколайович толерантний з учнями, водночас суворий і вимогливий до них. Разом з ним ми ретельно перевіряли записи учнів, які вони робили під час уроків теоретичного навчання, самостійні роботи, реферати, тести з модульних контрольних робіт. Він ознайомив мене з критеріями виставлення оцінок. Кожний його урок ми разом обговорювали, він давав рекомендації щодо проведення моїх перших уроків з предмета, знайомив мене з методичними посібниками.

Протягом усього часу проходження практики я спілкувався з учнями групи. Після уроків залучав їх до виготовлення наочності.

Я також підготував і провів два виховні заходи. Під час їх проведення методистом було відзначено моє вміння організовувати дисципліну в групі, вміло та логічно викладати матеріал, правильно ставити запитання під час обговорення певних питань. Я допомагав класному керівникові в підготовці та проведенні класних годин, а заходи, проведені мною, контролювали методист і груповий керівник.

Мною проведені всі уроки згідно з календарним планом, вони були оцінені на «відмінно».

На уроках були використані як колективні, так й індивідуальні форми роботи, здійснювався індивідуальний підхід до учнів, організовувалась взаємодопомога на уроках. Сильним учням пропонували індивідуальні завдання.

З групою проведено таку суспільно корисну роботу: проведення санітарних днів, допомога викладачу у виготовленні наочності.

За період практики я відчував себе справжнім викладачем спецпредметів ліцею, зрозумів, що я можу організовувати колектив учнів для навчальної діяльності, навчився визначати мету роботи і досягати її.

Я зрозумів, що моя професія дуже відповідальна, бо потрібно багато працювати над підготовкою до уроків: аналізувати наукову і методичну літературу, підвищувати рівень своїх професійних знань, постійно вдосконалювати своє володіння методами професійного навчання. Ця практика - крок до моєї педагогічної майстерності.

10.03.2023 р.

Підпис _____

**ВРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЩОДЕННИКА ПСИХОЛОГО-
ПЕДАГОГІЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ**

Щоденник
психолого-педагогічних спостережень
студента – практиканта
групи **6М Пр(М)**, курсу **1** факультету технологічної і професійної освіти
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
Ковальчука Олександра Анатолійовича,
який проходить педагогічну практику
у групі 2СВ, професія «Слюсар 2 розряду; водій автотранспортних засобів
категорії "С"»
ДПТНЗ «Путивльський професійний ліцей»
з 29.01.2023 до 11.03.2023 р.

Керівник практики від ЗВО – Опанасенко Віталій Петрович
Директор закладу – Новобраний Олександр Васильович
Заступник директора
з навчально-виховної роботи – Черняков Олександр Олегович
Груповий керівник університету – Ігнатенко Ганна Володимірівна
Методист університету – Ігнатенко Сергій Віталійович
Класний керівник – Ключова Наталя Григорівна

2 сторінка**Розклад дзвінків**

№	Початок заняття	Закінчення заняття
1	8.00	9.20
2	9.40	11.00
3	11.20	12.40
4	13.00	14.20
5	14.30	16.00

Розклад навчальних уроків у групі 2СВ

<i>Дні тижня</i>	<i>Дата</i>	<i>Предмети</i>
Понеділок	29.01.23	1. Фізика. 2. Англійська мова. 3. Електротехніка. 4. Виховна година.
Вівторок	30.01.23	1. Математика. 2. Матеріалознавство. 3. Фізичне виховання.
Середа	31.01.23	1. Методологія і стандартизація. 2. Фізичне виховання. 3. Паливно-мастильні матеріали. 4. Історія України.
Четвер	01.02.23	1. Інформатика та КТ. 2. Паливно-мастильні матеріали. 3. Виробниче навчання. 4. Виробниче навчання.
П'ятниця	02.02.23	1. Фізика. 2. Паливно-мастильні матеріали. 3. Математика.

3 сторінка

Список учнів та активу групи 2СВ

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата народження	Актив групи
1	Бурцев Артем Віталійович	27/05/1994	
2	Ганнущенко Віталій Станіславович	08/03/1994	
3	Грудинін Олександр Володимирович	01/11/1994	
4	Журавльов Андрій Миколайович	25/07/1995	
5	Клюєв Сергій Іванович	30/07/1994	
6	Ковальчук Олександр Анатолійович	04/05/1993	Трудовий сектор
7	Кочубей Віталій Петрович	07/11/1991	
8	Мозоль Олександр Сергійович	19/10/1994	
9	Побризганов Євгеній Сергійович	04/04/1995	Спортивний сектор
10	Подоряка Сергій Віталійович	20/12/1993	
11	Пришва Тетяна Юріївна	26/04/1995	староста групи
12	Рассамакін Олександр Анатолійович	30/07/1994	
13	Сустановенко Максим Леонідович	26/02/1995	зам. старости групи
14	Чайка Максим Віталійович	15/07/1995	
15	Чупейда Василь Григорович	05/01/1994	Інформ. сектор
16	Шелков Олександр Анатолійович	11/07/1995	

4 сторінка

Список викладачів дисциплін професійно-теоретичної підготовки

№	Дисципліна	ПІБ. викладача
1	Методологія і стандартизація	Новикова Н. А.
2	Охорона праці	Мантров М. О.
3	Агротехнологія	Мантров М. О.
4	Виробниче навчання	Бубнов В. М.
5	Паливно-мастильні матеріали	Нікітченко В. М.
6	Електротехніка	Клюєва Н. Г.
7	Основи галузевої економіки	Клюєва Н. Г.
8	Правила дорожнього руху	Клюєв В. О.
9	Система ТО і ремонту самохідних кормозбиральних комбайнів	Клюєв В. О.

5 сторінка**Календарний графік залікових уроків за темами**

Дата проведення	Назва дисципліни та тема залікового уроку	Місце проведення
31.01.23 п'ятниця	Паливно-мастильні матеріали, тема «Тверде і газоподібне паливо».	3 пара, ауд. 54
13.02.23 вівторок	Паливно-мастильні матеріали, тема «Рідке паливо».	2 пара, ауд. 54
15.02.23 четвер	Паливно-мастильні матеріали, тема «Мастильні матеріали».	2 пара, ауд. 54
19.02.23 понеділок	Паливно-мастильні матеріали, тема «Технічні рідини».	3 пара, ауд. 54
20.02.23 вівторок	Паливно-мастильні матеріали, тема «Екологічні властивості палива та олив».	2 пара, ауд. 54

Дати залікових виховних заходів за темами

Дата проведення	Тема залікового виховного заходу	Місце і час проведення
19.02.23 понеділок	«Брейн-ринг з правил дорожнього руху»	4 пара, ауд. 54
14.02.23 середа	«День Святого Валентина»	14.30, актова зала

Продовження додатка А. 4

6 сторінка й наступні за нею (таблиця 1)

подається психолого-педагогічний аналіз проведеної роботи: спостереження та аналіз відвіданих і проведених уроків та виховних заходів, результати спостережень за учнівською групою з метою написання психолого-педагогічної характеристики. Щоденник – це не констатація фактів, а повний аналіз (психолого-педагогічний) і оцінювання всіх явищ освітнього процесу. Запис у щоденнику ведеться впродовж одного тижня педагогічної практики.

Таблиця 1

ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Дата	Характеристика-опис проведеної роботи	Зауваження, Рекомендації
31.01.2023 Р. Середа	Сьогодні отримав консультацію від методиста до проведення уроку з дисципліни «Паливно-мастильні матеріали» за темою «Тверде і газоподібне паливо». Необхідно доопрацювати план-конспект з метою забезпечення активізації уваги учнів на уроці. Адже від цього буде залежати його ефективність. Також мною для вивчення шляхів упровадження в освітній процес педагогічних технологій було відвідано урок з агротехнології, який проводив студент-практикант Подоляка С. В. Під час обговорення уроку основним зауваженням було те, що він неправильно спланував час, відведений на виклад теоретичного матеріалу, нечітко орієнтувався в теоретичному матеріалі.	Важливість підтримання високого рівня дисципліни на уроках зі спецпредметів. Необхідність посилення підготовки до уроків з урахуванням обсягу навчальної інформації та добору методів. На мою думку варто було більш повно реалізувати дидактичний принцип зв'язку теорії з практикою через насичення змісту прикладами з реальних виробничих ситуацій.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНУ- КОНСПЕКТУ УРОКУ

Основні етапи планування уроку та підготовки до нього викладача

Урок, проведення якого підпорядковано всім закономірностям процесу навчання, є водночас витвором мистецтва поєднання навчання й виховання. Можна сформулювати алгоритм підготовки викладача до уроку, основними елементами якого є визначення:

- місця уроку в системі уроків з певної теми, розділу;
- мети уроку – освітньої, виховної, розвивальної;
- оптимального обсягу навчального матеріалу, основних понять та інформаційного змісту в ньому: поділ (у разі потреби) певного обсягу навчального матеріалу на окремі змістові частини та складання його структурної схеми (опорного конспекту);
- знань і вмінь, що варто актуалізувати перед вивченням нового матеріалу;
- уточнення міжпредметних зв'язків;
- структури уроку і у зв'язку з нею конкретних дій викладача та учнів на всіх етапах уроку;
- розподілу часу уроку між його етапами;
- змісту самостійної роботи учнів на уроці, засобів її дидактичного забезпечення (роздатковий дидактичний матеріал, довідники тощо), форм її організації (фронтальна, групова), потрібного пояснення;
- додаткових завдань для учнів, які проявляють поглиблений інтерес до вивчення дисциплін професійно-теоретичної підготовки, та учнів, які не встигають;
- форм і засобів контролю рівня навчальних досягнень учнів, складання списку учнів, знання яких буде перевірено;
- дидактичних засобів навчання (презентацій, моделей, макетів тощо) та їх підготовка до уроку;
- форм підбиття підсумків уроку;
- завдань для домашньої роботи з теми.

В основі плану лежить дидактична структура уроку, компоненти якої визначають зміст (елементи знань та способи дій) і способи навчання.

Структура уроку засвоєння нових знань:

Організаційна частина:

- перевірка присутності учнів (за журналом, рапорт чергового чи старости, письмово чи усно);
- перевірка підготовленості учнів до уроку (зовнішній вигляд учнів, наявність зошита, підручника, креслярських приладів тощо).

Виклад нового матеріалу. Формування нових понять і способів дій:

- повідомлення нової теми;
- виклад навчальної мети та окремих завдань, їх мотивація;
- перелік і розкриття змісту нових техніко-технологічних, економічних та інших відомостей із виділенням основного.

Закріплення нового матеріалу:

- виконання вправ;
- розв'язування задач тощо.

Підбиття підсумків уроку:

- загальна характеристика уроку;
- аналіз роботи учнів на уроці;
- рефлексія.

Домашнє завдання.

Комбінований урок має декілька рівнозначних дидактичних цілей – перевірка раніше засвоєного матеріалу, виклад нового матеріалу та його закріплення тощо.

Структура комбінованого уроку:

- *Організаційна частина.*
- *Повторення пройденого матеріалу. Актуалізація опорних знань і способів дій* (аналіз самостійної роботи, виконаної на попередньому уроці; перевірка домашнього завдання; виконання вправ; опитування учнів; розв'язування задач тощо).

- *Виклад нового матеріалу. Формування нових понять і способів дій.*

- *Закріплення нового матеріалу. Застосування знань, формування вмінь і навичок.*

- *Підбиття підсумків уроку.*

- *Домашнє завдання.*

Продовження додатка А. 5

ВРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ПЛАНУ-КОНСПЕКТУ УРОКУ

ПЛАН-КОНСПЕКТ УРОКУ
з дисципліни «Трактори»
студента-практиканта 6М-Пр(М) групи
факультету технологічної і професійної освіти
Львівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
Ковальчука Олександра Анатолійовича

Урок проведено в 2СВ групі
Навчальний заклад _____

Дата: 20.02.23 р.

Консультації:

Викладача _____ (18.02.23)
(ПБ, підпис)

Методиста _____ (19.02.23)
(ПБ, підпис)

З конспектом уроку згоден:

Викладач _____ (18.02.23)
(ПБ, підпис)

Методист _____ (19.02.23)
(ПБ, підпис)

Оцінка за урок _____
(ПБ, підпис)

Предмет: «Трактори»

Тема програми: «Електрообладнання тракторів»

Тема уроку: «Генератори та генераторні установки»

Мета уроку:

Навчальна:

- засвоєння знань про генератори, їх будову та роботу, про основні види генераторних установок і їх використання в тракторній та автомобільній техніці.

Виховна:

- виховувати любов і шанобливе ставлення до своєї професії;
- виховувати взаємоповагу, вміння слухати та доводити власну думку.

Розвивальна:

- розвивати спостережливість, уміння аналізу й синтезу.

Основні поняття теми: генератори, індукторні генератори, генератори з рухомою обмоткою збудження, генератори та генераторні установки постійного струму, генератори та генераторні установки змінного струму, інтегральні регулятори напруги.

Дидактичні засоби для проведення уроку та обладнання: комп'ютер, мультимедійний проектор, екран; мультимедійна презентація «Генератори».

Методи й організаційні форми проведення уроку: розповідь, бесіда, пояснення, конспектування, демонстрація, інструктаж, розгадування ребуса, кросворд, бліцопитування, змагання-гра, мікрофон.

Міжпредметні зв'язки: фізика («Змінний струм. Генератор змінного струму»), охорона праці («Основи електробезпеки»).

Тип уроку: комбінований

Тривалість: 45 хв.

Література:

1. Лебедев А. Т. Трактори і автомобілі: підручник. Київ, 2006. 458 с.
2. Білоконь Я. Ю., Окоча А. І. Трактори і автомобілі. Київ, 2002. 324 с.
3. Бойко М. Ф. Трактори та автомобілі: навч. посібник. Київ, 2000. 243 с.
4. Сандомирський М. Г., Бойко М. Ф., Лебедев А. Т. та ін. Трактори та автомобілі. Автотракторні двигуни: навч. посібник. Київ, 2000. 356 с.
5. Гандзюк М. П., Желібо Є. П., Халімовський О. В. Основи охорони праці. Київ, 2010. 384 с.

ПЛАН УРОКУ

№ п/п	Етапи уроку	Час, хв	Організаційно методичні вказівки
1.	Організаційна частина	1 хв.	
2.	Перевірка вивченого матеріалу, актуалізація опорних знань	7 хв.	
3.	Оголошення теми і мети уроку	2 хв.	
4.	Вивчення нового матеріалу	15 хв.	
5.	Узагальнення знань учнів	3 хв.	
6.	Закріплення нових знань	15 хв.	
7.	Пібиття підсумків	1 хв.	
8.	Домашнє завдання	1 хв.	

ПЕРЕБІГ УРОКУ

Форми і методи навчання	Зміст етапів уроку
Бесіда	<p style="text-align: center;">I. ОРГАНІЗАЦІЙНА ЧАСТИНА (1 хв.)</p> <p>Привітання. Перевірка готовності учнів до уроку. Контроль підготовки до заняття. Перевірка присутніх за журналом.</p>
Фронтальна бесіда	<p style="text-align: center;">II. ПЕРЕВІРКА ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ, АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ (7 хв.)</p> <p><i>Викладач:</i> Сьогодні ми будемо вивчати цікаву й украй важливу для машиністів-трактористів тему. Але перед вивченням нової теми згадаймо загальні відомості про електрообладнання. Поміркуйте, для чого призначене електрообладнання в тракторах і автомобілях?</p> <p><i>Учні</i> згадують і пропонують свої відповіді.</p> <p><i>Орієнтовні відповіді учнів:</i></p> <p>Для отримання електричної енергії та живлення нею системи електрообладнання трактора чи автомобіля.</p> <p><i>Викладач:</i> Так, правильно. А чи замислювались ви над тим, які елементи системи електрообладнання тракторів і автомобілів є найважливішими?</p> <p><i>Орієнтовні відповіді учнів:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - акумуляторна батарея; - генератор. <p><i>Викладач:</i> А як ви вважаєте, який елемент електричної системи трактора чи автомобіля є основним у процесі роботи двигуна?</p>
Розгадування	Я вам пропоную розгадати ребус, щоб отримати

<p>ребуса</p> <p>Розгадування кросворда</p>	<p>підказку.</p> <p>Слайд 1. «Ребус».</p> <p><i>Викладач:</i> Так, дійсно, генератор є основним джерелом живлення споживачів електричної енергії тракторів і автомобілів (крім стартера), який паралельно заряджає акумуляторну батарею в режимі роботи двигуна. До речі, генератор – це електрична машина.</p> <p>Тому важливо знати будову, види, характеристики цих машин та вимоги до них.</p> <p><i>Викладач:</i> А зараз, щоб згадати вивчене раніше, зокрема на уроках фізики, я пропоную розгадати кросворд.</p> <p>Слайди 2 - 4. «Кросворд».</p> <p>Питання до кросворда:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Електричні заряди бувають двох типів – позитивними і 2. Прилад, що вимірює силу струму . 3. У залежності від зміни величини в часі струм буває постійний і 4. Основним агрегатом пускової системи двигуна, що розкручує його вал до частоти обертання, необхідної для запуску, є 5. Упорядкований, спрямований рух електрично заряджених частинок у просторі називається 6. Електрохімічне джерело струму, що використовується в тракторах та автомобілях, ... 7. Прилад для вимірювання напруги. 8. Властивість провідника створювати перешкоди проходженню електричного струму називається 9. У яких одиницях вимірюється сила струму? 10. Джерела спрямованого світла, встановлені в транспортному засобі і призначені для освітлення дороги, називаються
<p>Конспектування Пояснення</p>	<p>III. ОГОЛОШЕННЯ ТЕМИ І ЗАВДАНЬ УРОКУ (2 хв.)</p> <p>Слайд 5. «Генератори та генераторні установки».</p> <p>Отже, запишіть тему уроку: <u>«Генератори та генераторні установки»</u> (слайд 2 на дошці, учні – у зошит).</p> <p>Сьогодні на уроці перед нами поставлено ряд завдань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомитися із основними видами генераторів; - засвоїти будову та принцип дії генераторів.
	<p>IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ (15 хв.)</p> <p><u>Генератори – це основне джерело живлення</u></p>

<p>Пояснення, демонстрування, конспектування</p> <p>Розповідь із синхронним показом мультимедійної презентації «Генератори»</p>	<p><u>споживачів електричної енергії (крім стартера), що забезпечує заряджання акумуляторної батареї в режимі роботи двигуна (учні записують у зошит).</u></p> <p>Нині трактори й автомобілі комплектують індукторними генераторами змінного струму з електромагнітним збудженням. При цьому за конструкцією вони бувають: з рухомою і нерухомою обмоткою збудження, і, відповідно, з контактними щітками та кільцями та безконтактні; трифазні і п'ятифазні; зі з'єднанням фазових обмоток статора за схемою «зірка» або «трикутник» тощо.</p> <p>Слайд 6. «Генератори постійного струму».</p> <p>У наш час генераторами постійного струму обладнані лише старі марки та моделі тракторів і автомобілів. Заміна таких генераторів на генератори змінного струму викликана простішою будовою, надійністю та довговічністю останніх. Крім того, за однакової потужності вони мають менші розміри, розвивають номінальну напругу на менших обертах ротора, раніше вступають у роботу, позбавляючи електросистеми залежності від акумуляторної батареї та розпочинають її заряджання.</p> <p>Оскільки для заряджання акумуляторної батареї потрібно мати постійний струм, генератори змінного струму обладнують блоком випрямлячів.</p> <p>Слайд 7. «Генератори змінного струму».</p> <p>Принципова схема генератора змінного струму з рухомою обмоткою збудження зображена на слайді. Трифазна напруга індукується у фазових обмотках статора внаслідок перетинання їх змінним магнітним полем, що створюється електромагнітом ротора.</p> <p>Статор складається з пластин електротехнічної сталі, в пази якого вкладають 18 фазових обмоток (генератор Г250 автомобілів типу ГАЗ і ЗІЛ), що розподіляють на три фази. Один кінець обмоток з'єднують між собою і виводять окремим (нульовим) проводом на клемну коробку генератора або ізолюють у самому генераторі, другий кінець проводу кожної фази приєднують до блока випрямлячів. Статор і фазові обмотки закріплюють між попередньою і задньою кришками, на підшипниках яких обертається ротор.</p>
---	--

<p>Пояснення, демонстрування, конспектування</p>	<p>Автомобільні генератори змінного струму залежно від потужності можуть мати 18, 36 і 72 котушки, що утворюють три фази. Фази на генераторах більшої потужності можна з'єднувати трикутником або подвійною зіркою, що дає змогу зменшити товщину дроту і вартість виготовлення.</p> <p>Слайд 8. «Ротор».</p> <p><u>Ротор – це вал, на який напресовані два магнітопроводи з дзьобоподібними наконечниками та втулкою з обмоткою збудження, що утворюють 12-полюсний магніт (учні записують у зошит).</u></p> <p>Обмотка збудження через клеми, контактні мідно-графітові щітки і кільця живиться постійним струмом від акумуляторної батареї. Ротор приводиться в рух від колінчастого вала через шків за допомогою клинопасової передачі. Для охолодження генератора на валу ротора разом зі шківом встановлюють крильчатку вентилятора.</p> <p>Якщо контакти вимикача запалювання замкнуті, струм від акумуляторної батареї надходить до обмотки збудження ротора і намагнічує його (це струм збудження). При цьому сусідні наконечники ротора намагнічуються різнойменними полюсами. Під час обертання ротора повз полюси статора по чергово проходить північний і південний полюси електромагніта. Нерухомі фазові обмотки перетинаються змінним як за величиною, так і за напрямком магнітним потоком, і у витках обмоток індукуються змінна електрорушійна сила.</p> <p>Змінний струм генератора перетворюється на постійний шляхом випрямлення за допомогою випрямляча, що складається з шести кремнієвих діодів (вентилів) прямої та зворотної полярності. У діодах прямої полярності корпусом є катод, а анодний провід виведений через ізолятор в електромережу, у діодах зворотної полярності - навпаки. Діоди прямої і зворотної полярності не взаємозамінні. З метою запобігання пробивання діодів унаслідок перегрівання їх запресовують у шини з інтенсивним тепловідведенням.</p> <p><u>Електрорушійна сила, що індукуються у фазових обмотках генератора змінного струму, прямо пропорційна частоті обертання ротора і величині магнітного потоку збудження, що перетинає котушки статора (учні записують</u></p>
--	---

у зошит). На холостому ході двигуна при недостатніх обертах для самозбудження генератора він збуджується від акумуляторної батареї. Тоді його напруга дорівнює ЕРС зовнішнього джерела збудження і становить:

$$U = E = C_e \omega \Phi,$$

де C_e - сталий коефіцієнт для даного типу генератора;
 ω -кутова частота обертання ротора; Φ -магнітний потік збудження.

Зі збільшенням електронавантаження напруга генератора зменшується на величину спаду напруги у статорі:

$$U = E - IR_{\text{ст}} = C_e \omega \Phi - IR_{\text{ст}}.$$

Оскільки в процесі роботи генератора оберти ротора залежать від частоти обертання колінчастого вала, підтримувати постійну напругу генератора на різних режимах його роботи можна, змінюючи магнітний потік в обмотці збудження (Φ) шляхом умикання в мережу живлення на короткий проміжок часу додаткових резисторів (опорів), а також збільшуючи частоту обертання чи зменшуючи навантаження.

Характерним для таких генераторів є самообмеження сили максимального струму, що йде до споживачів, а тому немає потреби додатково встановлювати в ньому обмежувач, як це було раніше в генераторних установках постійного струму. Самообмеження здійснюється завдяки спеціальному підбору обмоток статора, в яких у разі підвищення частоти змінного струму пропорційно частоті обертання ротора збільшується індуктивний опір. Одночасно в котушках статора зі збільшенням навантаження зростає власний магнітний потік, спрямований проти магнітного потоку, що перетинає обмотки статора.

Слайд 9. «Генераторна установка змінного струму»

Для підтримання заданої величини напруги за різної частоти обертання ротора і навантаження генератора використовують регулятори напруги різної конструкції. На сучасних модифікаціях тракторів і автомобілів встановлюють генератори змінного струму з вмонтованими безпосередньо в його корпус випрямлячами та інтегральними регуляторами напруги.

Бесіда	<p><u>Система, що складається з генератора, блока випрямлячів і реле-регулятора напруги, називається генераторною установкою змінного струму.</u></p> <p><u>Основними вимогами до генераторних установок є:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Підтримування постійної за величиною напруги в мережі за змінних швидкісних і навантажувальних режимів роботи генератора.</u> • <u>Надійна робота в широкому діапазоні частот обертання колінчастого вала двигуна.</u> • <u>Здатність витримувати перенавантаження (до 50 %).</u> • <u>Мінімальна маса і вартість за достатньо тривалого терміну експлуатації (учні записують у зошит).</u> <p>Слайд 10. «Графік залежності величини струму від частоти обертання ротора генератора».</p> <p>На слайді наведено графік, що характеризує залежність величини струму від частоти обертання ротора генератора $I_r = f(\omega)$ за сталої напруги ($U = \text{const}$). Зі швидкісної характеристики, зображеної на графіку, видно, що за початкової частоти обертання n_0 генератор починає виробляти номінальну напругу без навантаження ($I_r = 0$) при живленні обмотки збудження від акумуляторної батареї. З поступовим збільшенням частоти обертання і навантаження, але за незмінної напруги на клеммах генератора (14 або 28 В) спочатку різко зростає струм до розрахункового (I_p), потім його зростання сповільнюється і зовсім припиняється внаслідок самообмеження. За максимальної величини струму, що досягається при великій частоті обертання ротора, відбувається його інтенсивне охолодження вмонтованим вентилятором.</p> <p>За такою швидкісною характеристикою визначають технічні дані конкретного генератора, серед яких:</p> <ul style="list-style-type: none"> - початкова частота обертання на холостому ходу, що повинна відповідати заданій напрузі без навантаження, n_0; - максимальна сила струму самообмеження $I_r \text{ max}$; - номінальна потужність генератора ($P_r = I_r \text{ max}$
--------	---

	<p>U_n);</p> <p>- частота обертання ротора $n_{рн}$ і струм I_r (у контрольному режимі).</p> <p>Генератори змінного струму з рухомою обмоткою збудження встановлюють переважно на автомобілях. Вони різняться між собою потужністю максимально допустимо сили струму самообмеження в обмотках статора, кількісними та якісними характеристиками обмоток збудження й фазових обмоток, розмірами привідних шківів, кріплення генератора на двигун тощо.</p> <p><i>(Завершення презентації)</i></p> <p>Які до мене питання за новим навчальним матеріалом?</p>
Бліц-опитування	<p>V. УЗАГАЛЬНЕННЯ ЗНАНЬ УЧНІВ (3 хв.)</p> <p><i>Викладач:</i> А тепер давайте перевіримо, як ви засвоїли новий матеріал. У кожного з вас є сигнальні картки. Нагадую: ви піднімаєте червону картку, коли відповідь «ні», і зелену, коли відповідь «так».</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Генератор – це електрична машина постійного струму (ні). 2. Дія генератора постійного струму ґрунтується на явищі електромагнітної індукції (так). 3. Для зарядки акумуляторної батареї потрібно мати постійний струм, тому генератори змінного струму обладнують тільки реле-регулятором (ні). 4. Ротор складається із двох сталевих кігтеподібних сердечників та котушки збудження, що розміщена на сталевій втулці та жорстко закріплена на його валі (так). 5. Щоб ротор обертвся і створював магнітне поле, що викликає у статорі ЕРС індукції, йому необхідно надавати енергію (так). 6. Генераторна установка змінного струму складається з блока випрямлячів (ні). 7. Більшість генераторів, що використовується в наш час, мають електромагнітне збудження (так). <p>Молодці, я бачу, що навчальний матеріал ви зрозуміли.</p>
Змагання-гра	<p>VI. ЗАКРІПЛЕННЯ НОВИХ ЗНАНЬ (15 хв.)</p> <p><i>Викладач:</i> Для закріплення пропоную провести невеличке змагання.</p>

	<p>На слайдах будуть запропоновані запитання.</p> <p>Відповідає той, хто перший підніме зелену картку. Відповіді всі уважно слухають. Якщо відповідь, на ваш погляд, є правильною, то по закінченні піднімаєте зелену картку, якщо неправильно – червону, якщо відповідь потребує уточнення – жовту. Але під час оцінювання відповідей беруть участь усі.</p> <p>У процесі виставлення оцінок це буде враховано.</p> <p>Слайди 11 - 20. «Тестові завдання».</p> <p>Тести:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виберіть повну відповідь визначення «генератор»: <ol style="list-style-type: none"> А) основне джерело електричної енергії в тракторах; Б) джерело живлення споживачів електричної енергії, включаючи заряджання акумуляторної батареї в режимі роботи двигуна внутрішнього згорання. 2. Індукторні генераторні установки змінного струму поділяють за конструкцією на: <ol style="list-style-type: none"> А) з рухомою і нерухомою обмоткою збудження; Б) з контактними кільцями та щітками і безконтактні; В) усе перераховане вище. 3. Які генератори застосовують на машинах у сучасній техніці: <ol style="list-style-type: none"> А) генератори постійного струму; Б) генератори змінного струму. 4. Переваги генератора змінного струму: <ol style="list-style-type: none"> А) простота будови; Б) надійність і довговічність. В) усе перераховане вище. 5. Генераторна установка змінного струму – це: <ol style="list-style-type: none"> А) комплект генератора з блоком випрямлячів; Б) комплект генератора з блоком випрямлячів і регуляторамі напруги; В) комплект генератора з регуляторамі напруги. 6. Генератори змінного струму залежно від потужності випускають з : <ol style="list-style-type: none"> А) 18, 36 і 72 котушками; Б) 12, 30 і 62 котушками. 7. Вал, на який напресовані два магнітопроводи з дзьобоподібними наконечниками та втулкою з обмоткою збудження, називається: <ol style="list-style-type: none"> А) статор;
--	---

	<p>Б) ротор; В) якір.</p> <p>8. Електроорушійна сила, що індукується у фазових обмотках генератора змінного струму: А) прямо пропорційна частоті обертання ротора й величині магнітного потоку збудження, що перетинає котушки статора; Б) обернено пропорційна частоті обертання ротора і величині магнітного потоку збудження, що перетинає котушки статора.</p> <p>9. У процесі роботи генератора оберти ротора залежать від: А) швидкості обертання колінчастого вала; Б) частоти обертання колінчастого валу.</p> <p>10. Які технічні дані конкретного генератора визначають за швидкісною характеристикою: А) частота обертання на холостому ходу; Б) максимальна потужність генератора; В) максимальна сила струму самообмеження.</p> <p>Відповіді: 1.Б; 2.В; 3.Б; 4.В; 5.Б; 6.А; 7.Б; 8.А; 9.Б; 10.В.</p>
<p>Бесіда</p> <p>Мікрофон</p>	<p>VII. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ЗАНЯТТЯ (2 хв.)</p> <p>Рефлексія</p> <p><i>Викладач:</i> Отже, на сьогоднішньому уроці ми дізналися про генератори, їх будову та принцип дії. Які труднощі виникли у вас під час вивчення теми? Що нового ви дізналися на уроці? Чому ж майбутньому машиністу-трактористу так важливо знати генератори та генераторні установки?</p> <p><i>Викладач</i> проводить загальне оцінювання виконаної учнями роботи, акцентує увагу на окремих роботах і ставленні учнів до неї. Після цього виставляє оцінки і мотивує своє рішення.</p> <p>VIII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ</p> <p>Повторити параграф 1.2 підручника [3]. Закінчення уроку. Прибирання робочих місць.</p>

Додаток А. 6

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО АНАЛІЗУ УРОКУ

У процесі спостереження за ходом уроку треба побити якнайбільше нотаток, що стосуються різних його етапів, фіксувати свої зауваження та узагальнення. З цією метою рекомендується сторінку, де ведеться запис

аналізу уроку, розподілити вертикально на дві частини: основна частина (три чверті) для фіксації фактів по ходу уроку і чверть сторінки для запису зауважень та узагальнень.

Ці матеріали дадуть можливість після уроку зробити його детальний аналіз.

Обговорення уроку рекомендується почати із самооцінки студентом свого уроку. Тому перше слово надається студентові, який проводив урок. Він же і відповідає на запитання, якщо їх будуть ставити присутні. Далі слово надається по черзі всім практикантам і викладачеві, які були присутніми на його уроці.

Аналіз уроку проводиться за такими критеріями:

Організація уроку

1. Своєчасність початку уроку.
2. Форма привітання і перевірка присутніх учнів на уроці.
3. Готовність учнів до уроку.
4. Підготовленість необхідних наочних посібників, ТЗН.
5. Час, витрачений на організацію уроку.

Перевірка вивченого матеріалу

1. Способи повторення чи актуалізації опорних знань.
2. Методи.
3. Активність учнів.
4. Час.

Тип, структура, зміст уроку і методика його проведення

1. Тип уроку, правильність вибору типу уроку.
2. Відповідність структури уроку його типу.
3. Відповідність змісту уроку вимогам програми.
4. Науково-технічний рівень уроку. Повнота, точність і правильність

формування технічних понять.

5. Відповідність змісту навчального матеріалу віковим

особливостям учнів і рівню їхньої підготовки.

6. Наочність на уроці, ефективність її застосування.

7. Вивчення нового матеріалу. Створення проблемно-пошукової ситуації. Передбачення викладачем можливих труднощів і шляхи їх усунення.

8. Шляхи активізації розумової діяльності учнів на уроці.

9. Наявність зв'язку з вивченим матеріалом.

10. Рівень самостійної роботи учнів на уроці.

11. Закріплення нових знань на уроці. Способи використання знань у різних ситуаціях, розуміння зв'язку теорії з виробничими процесами.

12. Об'єктивність і мотивація оцінювання рівня навчальних

досягнень учнів. Помилки, допущені учнями, і способи їх виправлення. Культура мовлення учнів.

13. Домашнє завдання.
14. Досягнення мети уроку.
15. Раціональність використання часу на уроці.
16. Навчальна та виховна цінність уроку.

Додаток А. 7

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ ТЕКИ З
ДОКУМЕНТАЦІЄЮ**

Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Кафедра професійної освіти
та технологій сільськогосподарського виробництва

Документація
з педагогічної практики студента 6М-Пр(М) групи, 1 курсу
факультету технологічної і професійної освіти
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
Ковальчука Олександра Анатолійовича,
який проходив педагогічну практику
у групі 2СВ, професія «Слюсар 2 розряду; водій автотранспортних засобів
категорії "С"»
ДПТНЗ «Путивльський професійний ліцей»
з 29.01.2023 до 11.03.2023 р.

Груповий керівник

Т. В. Самусь

Глухів – 2023 р.

ОПИС ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Педагогічний експеримент має включати: підготовчий, констатувальний, формувальний та контрольньо-узагальнювальний етапи. Експеримент проводиться в природних умовах педагогічного процесу навчального закладу – в навчальній, позанавчальній, трудовій діяльності учнів або студентів, організованій магістрантом-практикантом.

На *підготовчому етапі* визначають об'єкти експериментування, незалежні та залежні змінні, формулюють гіпотезу, розробляють програму експерименту, вибирають методи і прийоми, що будуть використовувати під час дослідження.

Незалежна змінна (експериментальний фактор) – це те, за допомогою чого дослідник впливає на досліджувані об'єкти.

Залежна змінна – це те, на що дослідник впливає в досліджуваних об'єктах.

Описуючи формувальний етап експерименту, необхідно не лише показати систему роботи, а й обґрунтувати передбачувану ефективність використання того чи іншого елемента впливу на педагогічний процес. Досліднику необхідно довести, чим запропонована методика відрізняється від методики роботи в контрольній групі. Важливо вказувати на недоліки й ускладнення в процесі роботи, пояснити причини їх виникнення, а також якими педагогічними заходами їх можна усунути.

Констатувальний етап педагогічного експерименту передбачає визначення контрольних і експериментальних об'єктів (сукупностей), порівняння їх за рівнем прояву залежної змінної. Цей етап має на меті констатувати наявний стан функціонування предмета дослідження, тобто виявити й зафіксувати відповідний рівень наявності (чи відсутності), рівень розвитку чи сформованості тієї особистісної якості (якостей), психічних процесів, моральних уявлень, знань, умінь тощо, що будуть формуватись у суб'єкта(-ів) дослідження в подальшій експериментальній роботі.

На основі зібраних даних у констатувальному експерименті конкретизують завдання дослідження, визначають *критерії* і розробляють *показники* оцінювання явища, процесу, певної якості особистості, визначають рівень сформованості вказаної категорії у піддослідних.

Для одержання об'єктивних даних у ході констатувального етапу експерименту необхідно використати не один, а декілька методів дослідження у взаємозв'язку. Застосовані методи мають допомогти з'ясувати предмет дослідження відповідно до визначених критеріїв і показників.

Дані констатувального етапу експерименту (проведеного в експериментальній та контрольній групах) узагальнюють у вигляді схем, таблиць, діаграм тощо. Надалі їх аналізують та інтерпретують, на їхній основі роблять висновки, визначають зміст і побудову методики формувального етапу експерименту.

Формувальний етап експерименту є основною частиною педагогічного експерименту. У процесі формувального етапу експерименту дослідником вирішуються поставлені завдання, розв'язання яких є метою і наслідком дослідження. На цьому етапі перевіряється цінність розробленої методики, її окремих компонентів – прийомів та методів навчання й виховання. Результати, отримані під час розв'язання завдань, є матеріалом для формулювання проміжних і остаточних висновків.

Контрольно-узагальнювальний етап експерименту має логічно завершити дослідну роботу розкрити перевагу експериментальної методики роботи над традиційною на основі змін у розвитку піддослідних.

При підбитті підсумків дослідження необхідно здійснити всебічний кількісний (у вигляді таблиць, діаграм, схем тощо) та якісний аналіз результатів, показати ступінь досягнення поставленої мети, розкрити чинники, що вплинули на позитивні зрушення. Для цього дані, отримані в ході контрольного етапу експерименту, необхідно порівняти з даними констатувального, результати контрольної групи з експериментальною та дати пояснення наявним відмінностям до початку і наприкінці дослідження. На основі аналізу отриманих даних можна зробити висновки про ефективність використаних методів та прийомів виховання й навчання в експериментальній групі.

**ЗРАЗОК ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ РОБОТИ
МАГІСТРАНТА**

Титульна сторінка

Міністерство освіти і науки України
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

«Затверджую» :
Керівник _____

Індивідуальний план роботи
магістранта – практиканта
групи 6М Пр(М) факультету технологічної і професійної освіти
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
Ковальова Олександра Анатолійовича,
який проходив практику
на кафедрі професійної освіти та технологій сільськогосподарського
виробництва Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
з 09.10.2023 до 19.11.2023 р.

2 сторінка

Дата	Вивчення організації науково-дослідної та науково-методичної роботи у ЗВО, проведення НДР	НДР за темою магістерської роботи
13.10.23	<p>Ознайомлення з організацією науково-дослідницької діяльності на факультеті, науковими напрямками роботи кафедри.</p> <p>Аналіз планів роботи факультету, кафедри, індивідуальних планів роботи викладачів.</p>	<p>Визначення необхідних методів для фактичного, та статистичного збирання та оброблення матеріалу щодо стану об'єкта дослідження освітнього процесу в ЗВО.</p>

Структура узагальненого звіту із практики (електронної презентації-коментаря (озвучений виступ-презентація)):

1. ПІП студента, факультет, курс, група, форма навчання, освітня програма, вид практики, місце проходження практики, керівник практики, науковий керівник.
2. Мета, завдання практики.
3. Коротка характеристика бази практики.
4. Виконані завдання під час проходження практики (обов'язковий фото-, відеосупровід).
5. Загальні, фахові компетентності, сформовані під час проходження практики.
6. Проблеми, труднощі, що виникли у процесі практики.
7. Допомога, поради, настанови стейкхолдерів та керівника у процесі проходження практики (керівництво установ, провідні фахівці та інші).
8. Поради, побажання, пропозиції щодо змісту програм практики, організації й проведення практичної підготовки, підготовки звітності, процедур захисту.

Додаток Б. 3

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ ТЕКИ З
ДОКУМЕНТАЦІЮ**

Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

ДОКУМЕНТАЦІЯ
з дослідницької практики
студента-магістранта 6М-Пр(М) групи
факультету технологічної і професійної освіти
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
Ковальчука Олександра Анатолійовича,
який проходив практику на кафедрі професійної освіти та технологій
сільськогосподарського виробництва Глухівського національного
педагогічного університету імені Олександра Довженка
з 09.10.2023 до 19.11.2023 р.

Керівник:
Самусь Т. В.

Глухів – 2023 р.

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Вовк Б. І. Організація самостійної роботи майбутніх викладачів практичного навчання ПТНЗ : методичні рекомендації (для студентів спеціальності 015 «Професійна освіта»). Суми, 2017. 122 с. 2. Сідоренко О. Системи обробітку землі. Львів, 2018. 250 с. 3. Самусь Т. В. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх інженерів-педагогів : методичні рекомендації. Глухів, 2015. 62 с.
Два автори	1. Ігнатенко Г. В., Маринченко Є. О. Інноваційні технології у підготовці майбутніх педагогів професійного навчання сільськогосподарського профілю : навч.-метод. посіб. Суми, 2021. 172 с. 2. Ковальчук В. І., Бирка М. Ф. Методичні рекомендації до курсу «Інформаційні технології» у ПТНЗ. Професія – «Кравець». Київ: ТОВ «Майстерня книги», 2010. 136 с. 3. Манжара В. М., Опанасенко В. П. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт дисципліни «Електропривод та використання електроенергії в сільському господарстві і меліорації». Глухів, 2014. 40 с. 4. Самусь Т. В., Лівінський О. М. Основи охорони праці : конспект лекцій. Київ, 2014. 172 с.
Три автори	1. Ігнатенко Г. В., Опанасенко В. П., Самусь Т. В. Формування методичної компетентності педагогів професійного навчання в процесі педагогічних практик : навчально-методичний посібник. Суми, 2017. 112 с. 2. Мельник О., Коваль В., Степанова М. Інноваційні технології в аграрному виробництві. Львів: Видавництво «Аграрна думка», 2019. 280 с. 3. Самусь Т. В., Опанасенко В. П., Єрмоленко Є. І. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з експлуатації машинно-тракторного парку. Глухів: РВВ ГНПУ, 2018. 73 с.
Чотири автори	1. Ковальчук В. І., Козубенко О. В., Тіханова В. О, Макаренко О. А. Корпоративна культура навчального заклау. Київ, 2012. 120 с. 2. Опанасенко В. П., Самусь Т. В., Вовк Б. І., Маринченко Є. О. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт з дисципліни «Ремонт машин». Глухів, 2022. 121 с.

П'ять і більше авторів	<p>1. Лівінський О. М., Єсипенко А. Д., Шалений В. Т., Москаленко В. І., Гриджакін В. О., Ковальов А. А., Самусь Т. В., Ковальов Г. М., Гродський В. М. Охорона праці та пожежна безпека будівництва і реконструкції об'єктів : навч. посібник. Київ, 2012. 420 с.</p> <p>2. Ігнатенко Г. В., Ігнатенко С. В., Логінов М. І., Росновський М. Г., Опанасенко В. П., Самусь Т. В., Вовк Б. І., Єрмоленко Є. І., Маринченко Є. О. Методичні рекомендації до проходження практик для студентів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, освітні ступені «бакалавр» та «магістр» спеціалізація 015 Професійна освіта спеціалізація 015.18 Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства. Суми, 2018. 144 с.</p> <p>3. Росновський М. Г., Опанасенко В. П., Єрмоленко Є. О., Самусь Т. В., Ап'юнкін Ю. В. Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з експлуатації машино-тракторного парку. Суми, 2018. 76 с.</p>
Без автора	<p>1. Енциклопедія сільського господарства. Київ: Видавництво «Сільське господарство», 2020. 400 с.</p> <p>2. Атлас аграрних культур. Харків: Видавництво «Агроексперт», 2019. 100 с.</p> <p>3. Посібник з агрономії. Львів: Видавництво «Аграрна думка», 2018. 250 с.</p>
Багатотомний документ	<p>1. Комpendіум аграрних наук. Т. 1–5. Київ: Видавництво «Наукова думка», 2018-2022.</p> <p>2. Енциклопедія сільськогосподарських технологій. Т. 1–3. Харків: Видавництво «Аграрна просвіта», 2020-2022.</p> <p>3. Збірник наукових праць інституту сільськогосподарських наук. Т. 1–10. Київ: Видавництво «Наукове слово», 2017-2026.</p>
Матеріали конференцій, з'їздів	<p>1. Самусь Т. В. Оновлення змісту дисципліни «Основи стандартизації та управління якістю продукції в сільському господарстві» як наукова основа фахової підготовки педагогів професійного навчання. <i>Підготовка майстра виробничого навчання, викладача професійного навчання до впровадження в освітній процес інноваційних технологій</i> : Матеріали VI Всеукраїнського науково-методичного семінару (04 листопада 2022 р.) / Глухівський НПУ ім. О. Довженка. Глухів, 2022. С. 251–255.</p> <p>2. Вовк Б. І. Теоретичні засади підготовки майбутніх педагогів професійного навчання до безперервного професійного саморозвитку. <i>Технологічна і професійна освіта: проблеми і перспективи</i>. Матеріали III Міжнародної науково-практичної</p>
Словники	<p>1. Аграрний словник : терміни, визначення, пояснення. Київ: Видавництво «Аграрний прогрес», 2017. 400 с.</p> <p>2. Економічний словник сільського господарства. Львів: Видавництво «Сільське господарство», 2019. 300 с.</p>

Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. ДСТУ ISO 7000:2016. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004,1DT). Київ. 2016. 231 с. 2. ДСТУ 4201:2019. Сільськогосподарська техніка. Терміни та визначення. Київ. 2019. 111 с.
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Каталог сортів сільськогосподарських культур. Київ: Видавництво «Аграрна наука», 2019. 150 с. 2. Каталог агротехнічного обладнання 2022. Дніпро: Видавництво «Агротехніка», 2022. 200 с. 3. Каталог насіння овочевих культур. Харків: Видавництво «Садиба», 2020. 100 с.
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Самусь Т. В. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх інженерів-педагогів у процесі професійної підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Глухів, 2016. 246 с. 2. Вовк Б. І. Формування самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів практичного навчання професійно-технічних навчальних закладів : дис. ... канд. пед. наук. Глухів, 2018. 324 с. 3. Маринченко Є. О. Формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві : дис. ... д-ра філософії. Глухів, 2021. 308 с.
Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ковальчук В. І. Формування культури праці учнів ПТНЗ художнього профілю : автореф. дис. канд. пед. наук. Київ, 2005. 23 с. 2. Опанасенко В. П. Формування дослідницьких умінь майбутніх інженерів-педагогів у процесі вивчення дисциплін професійно-орієнтованого циклу : автореф. дис. канд. пед. наук. Глухів, 2016. 21 с. 3. Самусь Т. В. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх інженерів-педагогів у процесі професійної підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Глухів, 2016. 23 с.
Патенти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зубчаста передача: пат. 78349 Україна, МП К F 16 Н 1 / 12 (2006.01); МПК F 16 Н 1 / 18 (2006.01); заявл. 24. 10. 12 ; опубл. 11.03.13, Бюл. № 5.
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ігнатенко Г. В., Опанасенко В. П., Самусь Т. В. Генераторні установки. Урок із предмета «Трактори». <i>Профтехосвіта</i>. 2019. № 1(121). С. 52–59. 2. Ігнатенко Г. В., Самусь Т. В. Кривошипно-шатунний механізм. Урок із предмета «Спеціальна технологія». <i>Профтехосвіта</i>. 2019. № 8(128). С. 44–55.

Електронні ресурси	<p>1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII, редакція від 01.09.21. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text (Дата звернення 04.05.2023).</p> <p>2. Національний стандарт України. Інформація та документація. Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила, від 01.01.2014. URL: http://lib.zsmu.edu.ua/upload/intext/dstu_3582_2013.pdf (Дата звернення 04.05.2023).</p> <p>3. Стандарт вищої освіти України. Другий (магістерський) рівень, галузь знань 01 – Освіта / Педагогіка, спеціальність – 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/11/20/015_profesiyna_osvita_mahistr.pdf (Дата звернення 04.05.2023).</p>
--------------------	--

Додаток В. 1

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ РОБОТИ
СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА**

1 сторінка

Міністерство освіти і науки України
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

«Затверджую» :
Викладач _____,
Куратор групи _____,
Груповий керівник _____

Індивідуальний план роботи
магістранта – практиканта
групи 62М Пр(М), курсу 2 факультету технологічної
і професійної освіти
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
Ковальова Олександра Анатолійовича,
який проходив практику
у групі 23а Пр(М), спеціальність: 015.37 Професійна освіта (Аграрне
виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові
технології)
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
з _____ до _____

Дата, день тижня	Вивчення організації та управління освітнім процесом у ЗВО	Відмітка про виконання	Навчальна та методична робота	Відмітка про виконання	Виховна робота	Відмітка про виконання
09.10.2023 р. Понеділок	Ознайомлення з організацією системи управління факультетом, кафедрою. Визначення посадових обов'язків усіх суб'єктів навчальних підрозділів.	Виконано	Ознайомлення з навчальним закладом, його адміністрацією та педагогічним колективом кафедри. Вивчення розкладу занять закріпленої групи.	Виконано	Знайомство зі студентською групою, куратором групи.	Виконано
10.10.2023 р. Вівторок	Проведення аналізу планування освітнього процесу на факультеті та кафедрі. Аналіз планів: засідань ради факультету, роботи факультету, кафедри.	Виконано	Відвідування занять дисциплін циклу професійної підготовки. Визначення тем залікових занять та їх місця в робочих програмах.	Виконано	Знайомство зі студентським колективом. Визначення інтересів та захоплення студентів групи.	Виконано
11.10.2023 р. Середа	Проведення аналізу карток навчального навантаження викладачів, їхніх індивідуальних планів.	Виконано	Проведення залікового заняття з дисципліни «Паливно-мастильні матеріали» за темою «Тверде та газоподібне паливо».	Виконано	Робота з методичною літературою. Вивчення плану виховної роботи групи та визначення тематики залікових виховних заходів.	Виконано

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЩОДЕННИКА ПСИХОЛОГО-
ПЕДАГОГІЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ**

1 сторінка

Щоденник
психолого-педагогічних спостережень
магістранта – практиканта
групи **62М Пр(М)**, курсу **2** факультету технологічної
і професійної освіти
Ковальчука Олександра Анатолійовича,
який проходив практику
у групі 23а Пр(М), спеціальність: 015.37 Професійна освіта (Аграрне
виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові
технології)
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
з _____ до _____ р.

Керівник практики від ЗВО – Опанасенко Віталій Петрович.
Груповий керівник університету – Ігнатенко Ганна Володимирівна.
Методист університету – Самусь Тетяна Володимирівна.
Куратор групи – Маринченко Євгеній Олегович.

2 сторінка

Розклад дзвінків

№	Початок заняття	Закінчення заняття
1	8.00	9.20
2	9.40	11.00
3	11.20	12.40
4	13.00	14.20
5	14.30	16.00

Розклад навчальних занять у групі 23а-Пр(М)

Дні тижня	Дата	Дисципліни
Понеділок	09.10.17	1. Трактори та автомобілі, (Л), ауд. 86. 2. Основи агрономії, (Л), ауд. 91. 3. Методика професійного навчання, (Л), ауд. 74.
Вівторок	10.10.17	1. Сільськогосподарські та меліоративні машини, (Л), ауд. 700. 2. Гідравліка, (Л), ауд. 91. 3. Фізичне виховання.
Середа	11.10.17	1. Ремонт машин, (Л), ауд. 75. 2. Основи агрономії, (Пр), ауд. 107. 3. Паливо-мастильні матеріали, (Л), ауд. 88.
Четвер	12.10.17	1. Трактори та автомобілі, (Лаб), ауд. 75. 2. Паливо-мастильні матеріали, (Пр), ауд. 86. 3. Методика професійного навчання, (Пр), ауд. 74.
П'ятниця	13.10.17	1. Електропривод та використання електроенергії в сільському господарстві, (Л), ауд. 86. 2. Гідравліка (Лаб), ауд. 105. 3. Машиновикористання у тваринництві, (Л), ауд. 91.

3 сторінка

Список студентів та активу групи 23а-Пр(М)

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата народження	Актив групи
1	Бурцев Артем Віталійович	27/05/1994	фізорг
2	Ганнущенко Віталій Станіславович	08/03/1994	
3	Грудинін Олександр Володимирович	01/11/1994	
4	Журавльов Андрій Миколайович	25/07/1995	
5	Клюєв Сергій Іванович	30/07/1994	
6	Ковальчук Олександр Анатолійович	04/05/1993	профорг
7	Кочубей Віталій Петрович	07/11/1991	
8	Мозоль Олександр Сергійович	19/10/1994	
9	Побризганов Євгеній Сергійович	04/04/1995	
10	Подолька Сергій Віталійович	20/12/1993	
11	Пришва Тетяна Юріївна	26/04/1995	староста групи
12	Рассамакін Олександр Анатолійович	30/07/1994	
13	Сушавенко Максим Леонідович	26/02/1995	заступник старости групи
14	Чайка Максим Віталійович	15/07/1995	
15	Чупейда Василь Григорович	05/01/1994	
16	Шелков Олександр Анатолійович	11/07/1995	

**Список викладачів, які викладають дисципліни циклу
професійної підготовки**

№	Дисципліна	ППП викладача, науковий ступінь, посада
1	Методика професійного навчання	Новикова Наталія Анатоліївна, к. п. н., доцент
2	Трактори та автомобілі	Мантров Микола Олександрович, д. п. н., професор
3	Основи агрономії	Петров Микола Олександрович, ст. викладач
4	Паливно-мастильні матеріали	Іванова Наталія Анатоліївна, к. п. н., доцент
5	Ремонт машин	Мантров Микола Олександрович, д. п. н., професор
6	Електропривод та використання електроенергії в сільському господарстві	Кириєнко Лідія Іванівна, к. п. н., ст. викладач
7	Фізичне виховання	Клюєва Наталія Григорівна, асистент
8	Машиновикористання у тваринництві	Клюєв Віктор Олександрович, к. п. н., професор

Календарний графік залікових занять за темами

Дата проведення	Назва дисципліни та тема залікового заняття	Місце проведення
11.10.23 п'ятниця	Паливно-мастильні матеріали, тема «Тверде і газоподібне паливо»	3 пара, ауд. 86
13.10.23 Вівторок	Паливно-мастильні матеріали, тема «Рідке паливо»	2 пара, ауд. 86
19.10.23 Четвер	Паливно-мастильні матеріали, тема «Мастильні матеріали»	2 пара, ауд. 107
22.10.23 понеділок	Професійна педагогіка, тема «Принципи навчання»	3 пара, ауд. 91
25.10.23 Вівторок	Професійна педагогіка, тема «Організаційні форми навчання»	2 пара, ауд. 86

Дати залікових виховних заходів за темами

Дата проведення	Тема залікового виховного заходу	Місце і час проведення
19.10.23 понеділок	«Брейн-ринг з правил дорожнього руху»	4 пара, ауд. 54
14.11.23 середа	«Україна – рідна мати моя»	14.30, актова зала

Продовження додатка В. 2

6 сторінка й наступні за нею (таблиця 1)

Подається психолого-педагогічний аналіз проведеної роботи: аналіз системи управління освітнім процесом в умовах вищого закладу освіти, результати спостереження та аналіз відвіданих і проведених занять з дисциплін циклу професійної підготовки та виховних заходів, результати спостережень за студентською групою. Щоденник – це не констатація фактів, а повний аналіз (психолого-педагогічний) і оцінювання всіх явищ освітнього процесу. Запис у щоденнику ведеться впродовж усієї педагогічної практики.

Таблиця 1

ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Дата	Характеристика-опис проведеної роботи	Зауваження, рекомендації
31.01.2018 р. Середа	<p>Сьогодні на третій парі я провів залікове заняття з дисципліни «Паливно-мастильні матеріали» за темою «Тверде і газоподібне паливо». Методист проаналізував моє заняття. Він указав на основні недоліки, що були допущені мною під час його проведення, і шляхи їх усунення.</p> <p>Також мною було відвідане практичне заняття з основ агрономії, що проводив студент-практикант Подоляка С. В., основним зауваженням до якого було те, що він повністю виклав зміст теоретичного матеріалу за 50 хв., але при цьому не виділив навчальний матеріал, який необхідно було б студентам законспектувати.</p> <p>Також спостерігав за поведінкою студентів під час заняття, довелося окремим студентам зробити зауваження ...</p>	<p>Акцентую увагу на важливості підтримання високого рівня дисципліни на заняттях; необхідності врахування обсягу навчальної інформації.</p>

Технологія підготовки і проведення виховного заходу

Основні вимоги до проведення виховного заходу:

- Урахування психолого-педагогічного аналізу взаємовідносин у студентському колективі.
- Визначення доцільності проведення виховного заходу та формулювання його мети.
- Обґрунтоване визначення назви заходу.
- Планування основних етапів заходу та визначення завдань кожного з них.
- Організація підготовки заходу відповідно до поставленої мети.
- Визначення оптимального змісту з урахуванням основних принципів організації виховного процесу.
- Вибір найбільш раціональних методів і прийомів виховного впливу на студентів на кожному етапі заходу.
- Чіткість структури виховного заходу, оптимальність його темпу.
- Різноманітність і творчий характер діяльності студентів під час підготовки і проведення заходу.
- Взаємозв'язок заходу з попередніми та наступними формами виховної та навчальної роботи зі студентами.

Планування виховного заходу:

- Визначення теми заходу та чітке формулювання його мети, завдань (місце цього заходу в загальній системі виховної роботи, врахування рівня вихованості студентів, зазначення, на виховання яких їхніх якостей спрямовано захід, урахування вікових та індивідуальних особливостей студентів).
- Оптимальний вибір форми проведення (бесіда, лекція, година спілкування, конференція, конкурс тощо).
- Залучення студентів до підготовки виховного заходу, їх психологічне налаштування на виховну сутність заходу (навіть за найкращої підготовки та майстерності викладач не досягне задуманої мети, якщо самі студенти не братимуть активної участі у підготовці і проведенні заходу).
- Визначення ролі органів самоврядування під час підготовки й проведення заходу.
- Організація діяльності студентів: уточнення обов'язків і повноважень кожного студента та встановлення конкретних термінів виконання окремих завдань тощо.

Проведення виховного заходу

Під час організації заходу варто подбати про:

- місце проведення, оформлення приміщення, обладнання, використання наочності, підготовку ТЗН; своєчасність початку та організоване проведення;

- дотримання регламенту, доцільність його використання;
- участь представників громадськості в проведенні заходу;
- дотримання під час заходу санітарно-гігієнічних вимог, правил пожежної безпеки, ТБ;
- запобігання перевтомі та врахування особливостей фізичного розвитку студентів;
- зовнішній вигляд студентів; дисципліну.

Аналіз результатів виховного заходу:

- Досягнення поставлених педагогом мети та завдань заходу.
- Виконання плану заходу.
- Аналіз ставлення студентів до змісту заходу, рівень їхньої активності.

Структура плану-конспекту виховного заходу має бути такою:

1. Титульний аркуш, відмітки про консультації й затвердження конспекту.
2. Мета (навчально-розвивальна, виховна, пізнавальна тощо), завдання виховного заходу, форма проведення, структура, обладнання, місце проведення.
3. Зміст заходу (сценарій з детальним описом дій кожного учасника, посиланням на авторів за умови використання віршів тощо, вказівками щодо музичного оформлення та зміни декорацій на певному етапі виховного заходу).
4. Список використаної літератури під час підготовки до виховного заходу.
5. Додатки (фото-, відеоматеріал, роздатковий матеріал, наочність тощо).

Схема оформлення плану-конспекту виховного заходу
1 сторінка

План – конспект виховного заходу
«Брейн-ринг з правил дорожнього руху»,
проведеного у 236-Пр(М) групі
факультету технологічної і професійної освіти
ГНПУ імені Олександра Довженка
магістрантом 62М-ПрМ, групи 2 курсу
факультету технологічної і професійної освіти
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
Ковальчуком Олександром Анатолійовичем

Куратор групи _____ Н. Г. Ключова
Методист _____ Г. В. Ігнатенко

Схема звіту студента-практиканта

1 сторінка

ЗВІТ

магістранта-практиканта
групи 62М Пр(М), курсу 2 факультету технологічної і професійної освіти
Ковальчука Олександра Анатолійовича,
який проходив практику
у групі 23а Пр(М), спеціальність: 015.37 Професійна освіта (Аграрне
виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові
технології)
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
з 09.10.2023 до 19.11.2023 р.

Груповий керівник університету – Ігнатенко Ганна Володимирівна.
Методист університету – Самусь Тетяна Володимирівна.
Куратор групи – Вовк Богдан Іванович.

*Звіт складають відповідно до змісту діяльності студентів та індивідуального плану їхньої роботи.

2 сторінка

Я, ППБ, проходив педагогічну практику на кафедрі професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка з 09.10.2023 до 19.11.2023 р.

Проходження педагогічної практики було забезпечене кафедрою та адміністрацією університету на належному рівні.

Закріплений я був за групою 23а Пр(М), спеціалізація: 015.37 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології), куратор групи – Клюєв Віктор Володимирович. Оскільки практика в нас була у ЗВО на робочому місці викладача, то я більшою мірою співпрацював з викладачем Нікітченком Володимиром Миколайовичем.

З перших днів практики я звернув увагу на те, що в педагогічному колективі панують дружні стосунки між викладачами. Володимир Миколайович толерантний зі студентами, водночас суворий і вимогливий до них. Разом з ним ми ретельно готувались до лекційних та практичних занять, розробляли дидактичні засоби навчання (презентації, віртуальні проєкції механізмів, що вивчаються, електронні посібники, тестові завдання тощо). Я допомагав викладачеві перевіряти студентські самостійні роботи, реферати, тести з модульних контрольних робіт. Викладач надавав рекомендації щодо проведення моїх перших занять з дисципліни, знайомив мене з навчально-методичним комплексом забезпечення дисципліни.

Я допомагав кураторові групи в підготовці та проведенні виховних заходів.

Мною було підготовлено й проведено два виховні заходи на теми Під час їх проведення методистом відзначено моє вміння підтримувати дисципліну в групі, вміло та логічно викладати матеріал, правильно ставити запитання під час обговорення певних тем.

Мною проведені всі залікові заняття згідно з календарним планом, вони були оцінені на «відмінно». Під час аналізу занять зауважено вміння тримати увагу студентів, правильно використовувати інтонацію та голос, граматно формулювати запитання.

Під час проведення занять використовувались як колективні, так і групові та індивідуальні форми роботи, реалізовувався індивідуальний підхід до студентів, організовувалась взаємодопомога між студентами під час розв'язання проблемних ситуацій. Студентам з високим рівнем навчальних досягнень видавались індивідуальні завдання.

Вважаю, що індивідуальний план практики мною було виконано.

Отже, за період практики я відчував себе справжнім викладачем ЗВО, зрозумів, що я можу організовувати студентський колектив для навчальної

діяльності, зацікавлювати його. Я зрозумів, що професія освітянина дуже відповідальна, бо потрібно багато працювати над підготовкою до занять: аналізувати наукову і методичну літературу, постійно підвищувати рівень своїх професійних знань, удосконалювати своє володіння методами професійного навчання.

Ця практика – крок до моєї педагогічної майстерності.

_____р.

Підпис _____

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ПЛАНУ-КОНСПЕКТУ

ПЛАН-КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЇ

з дисципліни «Електропривод та використання електроенергії з основами автоматизації в сільськогосподарському виробництві»
студента-практиканта 6М-Пр(М) групи
факультету технологічної і професійної освіти
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
Ковальчука Олександра Анатолійовича

Лекцію проведено в 236-Пр(М) групі

Заклад вищої освіти _____

Дата: 20.02.23 р.

Консультації:

Викладача _____ (18.02.23)
(ПІБ, підпис)

Методиста _____ (19.02.23)
(ПІБ, підпис)

З конспектом лекції згоден:

Викладач _____ (18.02.23)
(ПІБ, підпис)

Методист _____ (19.02.23)
(ПІБ, підпис)

Оцінка за заняття _____ (ПІБ, підпис)

Дисципліна «Електропривод та використання електроенергії з основами автоматизації в сільськогосподарському виробництві»

Тема лекції: «Механічна характеристика електроприводу сільськогосподарських машин і механізмів»

Мета:

Навчальна:

- засвоєння знань про механічну характеристику робочої машини, електродвигуна та електропривода, про основні її види, жорсткість та способи побудови.

Виховна:

- виховувати любов і шанобливе ставлення до своєї професії, взаємоповагу, вміння слухати та доводити власну думку.

Розвивальна:

- розвивати спостережливість, вміння аналізу й синтезу.

Основні поняття теми: механічна характеристика, робоча машина, виконавчий орган, асинхронний електродвигун, жорсткість механічної характеристики.

Дидактичні засоби для проведення заняття та обладнання: комп'ютер, мультимедійний проектор, екран; мультимедійна презентація.

Тривалість: 1 год. 20 хв.

План лекції

1.1. Механічна характеристика робочої машини

1.2. Механічна характеристика електродвигуна

1.3. Рівняння механічної характеристики

Література:

1. Гужій А. М., Сільверстов А. М., Поворознюк Н. І. Електротехніка з основами промислової електроніки: підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл. Київ, 2002. С. 119–121.

2. Панащевний Б., Свергун Ю. Загальна електротехніка: теорія і практикум: підручник. Київ, 2004. С. 316–318.

1.1. Механічна характеристика робочої машини

Найважливішими характеристиками двигунів і робочих машин є їх механічні характеристики. Будь-який виробничий агрегат буде високопродуктивним і економічним тільки у тому випадку, коли його електродвигун матиме електромеханічні властивості, що відповідатимуть механічним характеристикам і технологічним властивостям робочої машини.

Механічною характеристикою робочої машини називають залежність моменту статичних опорів від кутової швидкості її привідного вала $M_c=f(\omega)$.

Незважаючи на різноманітність робочих машин, їх механічні характеристики орієнтовно можна поділити на такі:

- в яких при збільшенні швидкості момент статичних опорів не змінюється (пряма 1, рис. 2.1). Такого роду механічні характеристики належать транспортерам, стрічковим конвеєрам, підйомним кранам та т. п.;
- в яких при збільшенні швидкості момент статичних опорів прямолінійно зростає (пряма 2, рис. 2.1). Такого роду механічну характеристику мають генератори постійного струму, що працюють з незмінним зовнішнім навантаженням;
- в яких при збільшенні швидкості момент статичних опорів параболічно зростає (крива 3, рис. 2.1). Такі механічні характеристики мають вентилятори та відцентрові насоси;
- в яких при збільшенні швидкості момент статичних опорів непрямолінійно спадає (крива 4, рис. 2.1). Такого виду механічну характеристику мають токарні, фрезерні та інші верстати.

Механічною характеристикою електродвигуна називають залежність його кутової швидкості від електромагнітного обертального моменту $\omega=f(M)$.

Електродвигуни можуть працювати в двигунному режимі, приводячи в рух робочі машини, та в гальмових режимах. Майже всі електродвигуни характеризуються тим, що у двигунному режимі роботи при збільшенні обертального моменту кутова швидкість зменшується, а в гальмових – при збільшенні швидкості гальмовий момент зростає.

Величина зміни швидкості при зміні моменту для різних двигунів неоднакова і залежить від жорсткості їх механічних характеристик. За жорсткістю механічні характеристики бувають: абсолютно жорсткі, жорсткі та м'які.

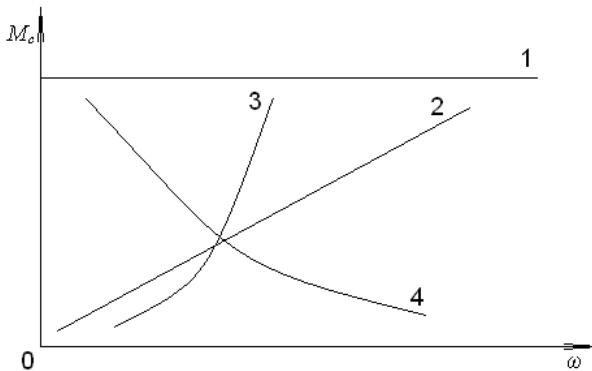

Рис. 2.1. Механічні характеристики робочих машин:

1 — при збільшенні частоти обертання момент статичних опорів не змінюється; 2 — при збільшенні частоти обертання момент статичних опорів зростає прямолінійно; 3 — при збільшенні частоти обертання момент

статичних опорів параболічно зростає; 4 — при збільшенні частоти обертання момент статичних опорів непрямолінійно спадає

Абсолютно жорсткою (рис. 2.2, крива 1) називають механічну характеристику, при якій зі зміною величини обертального моменту швидкість двигуна не змінюється. Така характеристика належить синхронним двигунам.

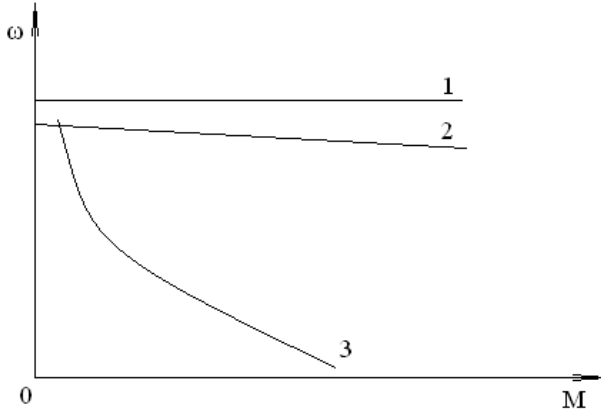

Рис. 2.2. Механічні характеристики електродвигунів:

1 — абсолютно жорстка; 2 — жорстка; 3 — м'яка

Жорстка (рис. 2.2, крива 2) механічна характеристика, тобто коли зі зміною величини обертального моменту в широких межах кутова швидкість двигуна змінюється незначно. Така характеристика належить електродвигунам постійного струму та асинхронним двигунам, що працюють при ковзаннях, менших за критичні значення.

М'якою (рис. 2.2, крива 3) називають таку механічну характеристику, де невелика зміна величини обертального моменту викликає значну зміну кутової швидкості двигуна. Така механічна характеристика належить електродвигунам постійного струму послідовного збудження.

1.2. Механічна характеристика електродвигуна

Механічною характеристикою асинхронного електродвигуна називають залежність кутової швидкості або ковзання електродвигуна від електромагнітного моменту, який він розвиває: $\omega = f(M)$ або $S = f(M)$.

Механічна характеристика, одержана при номінальних значеннях напруги і частоти струму електромережі та при відсутності зовнішніх додаткових резисторів у колах його статора і ротора, називається *природною*, а всі інші характеристики, що не відповідають цим умовам, — *штучними*.

Природні механічні характеристики короткозамкнених двигунів основного виконання 1, з підвищеним пусковим моментом 2 та з підвищеним

ковзанням 3 показані на рисунку 2.3, а природна 1 та штучні механічні характеристики короткозамкненого електродвигуна основного виконання при наявності в колі обмотки статора додаткових резисторів 2, при зниженій напрузі 3 та підвищеній частоті 4 електромережі — на рисунку 2.4.

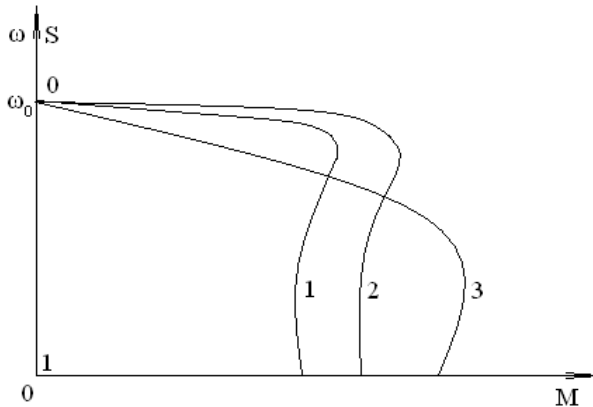

Рис. 2.3. Природні механічні характеристики електродвигунів з короткозамкненим ротором:

1 — загального призначення (АО2); 2 — з підвищеним пусковим моментом (АОП2); 3 — з підвищеним ковзанням (АОС2)

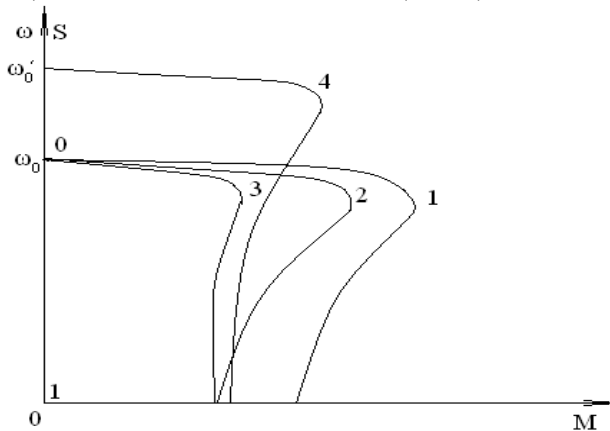

Рис. 2.4. Механічні характеристики асинхронного короткозамкненого двигуна: 1 — природна; 2, 3, 4 — штучні

При наявності додаткових резисторів у колі обмотки статора зменшується пусковий струм, а також пусковий і максимальний моменти. Максимальний, пусковий та інші моменти всіх типів асинхронних

електродвигунів пропорціональні квадрату напруги на їх затискачах, тому при зниженні напруги вони теж відповідно зменшуються. При зміні частоти струму в електромережі критичне ковзання двигуна змінюється обернено пропорційно першому ступеню частоти.

У випадку збільшення величини активного опору додаткових резисторів, увімкнених у коло ротора, пусковий струм двигуна зменшується, ковзання зростає, а пусковий момент спочатку зростає до максимального, а потім зменшується до нуля. Максимальний момент залишається без зміни.

1.3. Рівняння механічної характеристики

Розрахунок механічної характеристики короткозамкненого двигуна виконують за залежністю між обертальним моментом і ковзанням двигуна, яку умовно називають рівнянням механічної характеристики. Ця залежність має такий вигляд:

$$M = \frac{M_{кр} \cdot (2 + q)}{\frac{S}{S_{кр}} + \frac{S_{кр}}{S} + q}$$

де $M_{кр}$ – максимальний (критичний) момент двигуна; $H \cdot m$; S і $S_{кр}$ – змінне і критичне ковзання; q – коефіцієнт.

Величини $M_{кр}$, $S_{кр}$ і q визначають за каталожними даними або користуючись формулами: максимальний (критичний) момент

$$M_{кр} = \mu_{кр} \cdot M_{ном}, \quad \text{критичне ковзання} \quad S_{кр} = \frac{S_{ном} + \sqrt{S_{ном} \frac{\mu_{кр} - 1}{\mu_1 - 1}}}{1 + \sqrt{S_{ном} \frac{\mu_{кр} - 1}{\mu_1 - 1}}},$$

$$\text{коефіцієнт } q = \frac{\frac{1}{S_{кр}} + S_{кр} - 2\mu_1}{\mu_1 - 1},$$

де $M_{ном} = 9550 (P_{ном}/n_{ном})$ – номінальний момент двигуна; $P_{ном}$ – номінальна потужність; $\kappa Вт$; $n_{ном}$ – номінальна частота обертання ротора двигуна, *об/хв*; $S_{ном} = (n_1 - n_{ном})/n_1$ – номінальне ковзання (n_1 – синхронна частота обертання); $\mu_{кр} = M_{кр}/M_{ном}$ – кратність максимального моменту; $\mu_1 = \mu_{кр}/\mu_n$ – відношення кратності максимального моменту до кратності пускового моменту (μ_n – кратність пускового моменту).

Для механічних характеристик будь-якого асинхронного електродвигуна характерні такі основні точки: точка синхронного холостого

ходу ($S=0, M=0$), точка номінального режиму роботи ($S=S_{ном}, M=M_{ном}$), точка режиму максимального навантаження ($S=S_{кр}, M=M_{кр}$), точка пускового режиму ($S=I, M=M_{II}$).

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ ТЕКИ З
ДОКУМЕНТАЦІЄЮ**

Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Кафедра професійної освіти
та технологій сільськогосподарського виробництва

Документація
з практики магістранта 62М-Пр(М) групи, 2 курсу
факультету технологічної і професійної освіти
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
Ковальчука Олександра Анатолійовича,
який проходив практику
у групі 23а Пр(М), спеціальність: 015.37 Професійна освіта (Аграрне
виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові
технології)
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
з _____ до _____ р.

Груповий керівник:
к. п. н., професор Іванов Іван Іванович

Глухів – 2023 р.